

रोमय् च्वंगु मण्डलीयात पावलं च्वःगु पौ

म्हसीका

रोमय् च्वंगु मण्डलीयापिं विश्वासीतय्त नापलायेगु मनं तुनाः पावलं थ्व पौ च्वःगु खः। अन वनाः छुं ई अन च्वंपिं विश्वासीत नाप ज्या यानाः इमिगु ग्वाहालि कयाः अनं स्पेन वनेगु पावलया ग्वसाः खः। पावलं थःम्हं थू थें ख्रीष्टियनतय्गु विश्वास व थ्वयात व्यवहारय् छचलेमाःगु खँ च्वयातःगु दु। थ्व सफुलिइ पावलं थःगु खँयात पूवंक न्ह्यथनातःगु दु।

रोमय् च्वंगु मण्डलीइ च्वंपिन्त ज्वजलपा याये धुंकाः पावलं थ्व पतिइ थःम्हं इमिगु नितिं प्रार्थना यानाच्वनागु खँ न्ह्यथनाः “भिंगु खं मनूतय्त गुकथं उद्धार याइ व विश्वासं जक मनूत धर्मी ठहरय् जुइ फइ” धकाः न्ह्यथनातःगु दु।

यहूदी व यहूदीमखुपिं फुक्कं पापय् लानाच्वंगुलिं फुक्कसिनं परमेश्वरया न्ह्यःने धर्मी ठहरय् जुइत स्वयेमाः। येशू ख्रीष्टयात विश्वास यानाः हे जक परमेश्वरया न्ह्यःने धर्मी ठहरय् जुइ। अले न्हूगु जीवन कयाः ख्रीष्टनाप छप्पें जुयाः परमेश्वरलिसे न्हूगु स्वापु तयेखनी। विश्वासीतय्के परमेश्वरयागु शान्ति दइ, अले पवित्र आत्मायागु शक्तिं पाप व मृत्युयागु पन्जां छुतय् जुइ। अध्याय ५ निसें ८ तक पावलं परमेश्वरयागु व्यवस्था छाया माल धयागु व विश्वासीतय्के पवित्र आत्मायागु शक्ति दइ धयागु खँ न्ह्यथनातःगु दु।

६ अध्याय निसें ११ तक यहूदी व यहूदीमखुपिं मनूतय्गु बारे परमेश्वरयागु गज्याःगु ग्वसाः दु धयागु खँ क्यनातःगु दु। यहूदीतय्सं येशूयात मुक्ति बीम्ह ख्रीष्ट खः धकाः विश्वास मयाःगु नं परमेश्वरयागु हे ग्वसाः खः। यहूदीमखुपिन्सं येशूयात विश्वास यानाः वय्कःयागु दया माया काये खनेमा धकाः वय्कलं थथे यानादीगु खः। अले यहूदीतय्सं येशूयात सदां विश्वास मयासे च्वनी मखु धकाः पावलं पुलांगु नियमयात कयाः क्यनातःगु दु।

१२ अध्याय निसें १५ तक पावलं विश्वासीतयूसं गथे याना: जुइमा: धयागु खँ न्ह्यथनात:गु दु। थ:थवय् माया याना: गुकथं मिलय् जुया च्वनेमा: धका: नं पावलं ब: बिया: च्वयात:गु दु। परमेश्वरयात गुकथं सेवा यायेगु, सरकारं धा:थें च्वनेगु, छम्हय्सिनं या:गु ज्याखँय् मेम्हय्सित दोष मबीगु व सुयागुं विश्वासय् पंगल: मवय्केगु खँ नं पावलं ध्वाथुइक कनात:गु दु। दकलय् लिपा पावलं थ:गु पाखें अन च्वनाच्वंपिं सकसितं ज्वजलपा याना: व परमेश्वरयात त:धंका: थ्व पौ क्वचाय्का त:गु दु।

धल: पौ

न्ह्यखँ व मूखँ	१:१-१७
मनूतय्त मुक्ति मा:गु खँ	१:१८-३:२०
गुकथं परमेश्वरं मुक्ति बियादी	३:२१-४:२५
ख्रीष्टयात विश्वास याना: दइगु न्हूगु जीवन	५:१-८:३६
इस्त्राएलया बारे परमेश्वरया ग्वसा:	६:१-११:३६
विश्वासीतय्गु चालचलन	१२:१-१५:१३
क्वचाय्कूगु व ज्वजलपा याना छ्व:गु	१५:१४-१६:२७

रोमी

पावलपाखें ज्वजलपा

१ येशू ख्रीष्टया दास जि पावलायात परमेश्वरयागु भिंगु खँ न्यंकेत वय्कलं हे प्रेरित दय्कादिल। २ थ्व हे भिंगु खँ न्हापांनिसें हे परमेश्वरं वय्कःया अगमवक्तातय्त धर्मशास्त्रय् चवकाः थथे यानादी धकाः धयादीगु खः।

३ थ्व भिंगु खँ वय्कःया काय् भी प्रभु येशू ख्रीष्टया बारे खः। वय्कःया काय् दाऊदया सन्तानपाखें मनू जुयाः भायादिल। ४ अले पवित्र आत्मायागु शक्तिं वय्कः म्वाना तुं वयाः परमेश्वरया काय् खः धकाः क्यनादिल। ५ वय्कःयागु नां दक्व जात जातिया मनूतय्त न्यंकाः विश्वास याःपिन्सं वय्कःयात मानय् याये माः धकाः धया बीत वय्कलं हे जिमित दया माया यानाः प्रेरित दय्कादिल।

६ वय्कःया मनूत यायेत छिपिं रोमय् च्वंपिन्त नं येशू ख्रीष्टं सःतादीगु दु। ७ परमेश्वरं सःताः पवित्र याना तःपिं रोमय् च्वंपिं परमेश्वरया यःपिं फुक्कसित छिमित भी परमेश्वर बाः

व प्रभु येशू ख्रीष्टया दया माया व शान्ति दयेमा।

पावलं रोमय् वनेगु मन याःगु

८ दकलय् न्हापां जिं परमेश्वरयात येशू ख्रीष्टपाखें छिपिं फुक्कसिगु नितिं सुभाय् बी, छायाधाःसा सारा संसार न्यंक छिमिसं यानाच्वंगु विश्वासयागु खँ बय्बय् जुयाच्वंगु दु। ९ जिं प्रार्थना यायेबलय् छिमित गुबलें हे नं ल्वःमंकागु मदु धकाः जिं मानय् याना च्वनाम्ह परमेश्वरं स्यू। वय्कःया काय्यागु भिंगु खँ न्यंकाः जिं दुनुगलंनिसें वय्कःया सेवा यानाच्वनागु दु।

१० जि छिमिथाय् वये फयेमा धकाः न्हियान्हिथं प्रार्थना यानाच्वनागु दु। वय्कलं जितः छ्वया हयादीसा छन्हु ला जि छिमिथाय् वये। ११ पवित्र आत्मां बियादीगु वरदान बियाः छिमिगु विश्वास बल्लाकेत छिमिथाय् वये मास्ति वः। १२ थथे भी नाप च्वनेबलय् जिं छिमित जक मखु, छिमिसं नं जितः आत्माय् बल्लाके फइ धयागु जिगु इच्छा दु।

१३यःपिं दाजुकिजापिं, जि छिमिथाय् वयेत तःकःमछि हे कुतः याये धुन। छुं खं यानाः वये मफया च्वन। जि वयाः मेथाय् च्वंपिं यहूदीमखुपिन्त थें छिमिथाय् नं परमेश्वरयात म्हमस्यूपिं मनूतय्त वय्कःयात म्हसीका बी।* १४ग्रीकतय्त व ग्रीक मखुपिन्त नं अले ब्वनातःपिन्त व ब्वनामतःपिन्त भिंगु खँ जिं मकंसे मगाःगु दु। १५अय्जूगुलिं छिपिं रोमय् च्वंपिन्त नं भिंगु खँ न्यके मास्ति वःगु खः।

भिंगु खँ हे शक्ति खः

१६थथे जूगुलिं भिंगु खँ न्यकेत जि मछाः मजू। छायाःसा विश्वास याइपिं फुक्कसितं, न्हापालाक यहूदीतय्त अले यहूदीमखुपिन्त नं उद्धार बीत थ्व भिंगु खँ परमेश्वरयागु शक्ति खः।* १७थ्व भिंगु खँ परमेश्वरं मनूतय्त गुकथं उद्धार यानादी धकाः क्यनी। विश्वासं हे जक मनूत धर्मी ठहरय् जुइ। धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु —

“धर्मीत विश्वासं हे म्वाइ।”*

मनूतय्गु पाप व परमेश्वरयागु तं

१८मभिंगु बांमलाःगु ज्याखँ जक यानाः सत्ययात त्वपुया छ्वयेत

स्वइपिं मनूत खनाः स्वर्गय् च्वंम्ह परमेश्वर तंम्बय्कादीगु दु धकाः फुक्क मनूतय्त सीकादिल। १९परमेश्वर धाःम्ह सु खः, गज्याःम्ह खः धकाः इमिसं अःपुक हे सीके फु, छायाःसा वय्कलं हे इमित थज्याःगु ज्याखँ क्यनादीगु दु। २०सृष्टिनिसें परमेश्वर-यागु खने मदुगु स्वभाव, वय्कःयाके सदां दयाच्वनिगु शक्ति, व दये माःगु गुण, वय्कःयागु सृष्टिं बांलाक हे सी दु। अय्जूगुलिं इमिसं त्वहः तयेथाय् मदु।

२१इमिसं परमेश्वरयात म्हस्यूसां वय्कःयात मानय् मयाः। अले वय्कः-यात तःधंके मालं नं तःमधंक्। थुकथं इपिं थःगु बिचारं यानाः ज्यालगय् मजूपिं जुल व इमिगु बुद्धिमदुगु नुगः खिउंसे च्वन।* २२सःस्यूपिं बुद्धिमान खः धकाः धाधां हे इपिं छुं मस्यूपिं जुया वन। २३अले इमिसं सदां म्वाना च्वनिम्ह परमेश्वरयात मानय् याये मालं भन नाश जुयावनिपिं मनू, भंगः, पशुत व घिसय् जुया जुइपिं जन्तुतय्गु मूर्तियात पुजा यात।*

२४इमिसं थथे याना जूगुलिं परमेश्वरं इमित बांमलाःगु मभिंगु जक याना जुइगुलिइ हे त्वःतादिल। ताकि इमिसं

थःम्हं थःगु म्हयात क्वह्यंकेमा।
 २५ परमेश्वरयागु सत्ययात इमिसं मखुगु
 खँ नापं हिलाः सृष्टि यानादीम्ह
 परमेश्वरयात मानय् मयासे वय्कलं
 सृष्टि याना तःपिन्त पुजा व सेवा
 यानाचवन। परमेश्वर न्ह्याबलें
 तःधनेमा। आमेन।

२६ इमिसं थथे याना जूगुलिं परमेश्वरं
 इमित मभिंगु बांमलाःगु हे जक
 याना जुइत त्वःतादिल। उकिं इमि
 मिसातय्सं थः भाःतपिं नाप घनेगु
 त्वःताः मिसात नाप हे व्यभिचार
 याना जुल। २७ अथे हे मिजंत नं
 मिसात नाप घनेगु त्वःताः मिजं
 मिजंत हे व्यभिचार याना जुल। थुकथं
 मिजंतय्सं मिजंत नाप लज्या चायापुगु
 ज्याखँ याना जूगुलिं इमित पाय्छिगु
 सजाँय बियादिल।

२८ थज्याःपिन्सं परमेश्वरयात क्व-
 ह्यंकूगुलिं वय्कलं नं इमित दकलय्
 क्वह्यंगु मन व मभिंगु बांमलाःगु
 बिचालय् हे त्वःतादिल। २९ थज्याःपिं
 मनूतय्गु नुगः थज्याःगुलिइ जक जाया
 चवनी — पापी ज्या, मभिंगु ज्या,
 लोभ, मभिंगु इच्छा, नुगः मुइकेगु,
 मनू स्यायेगु, ल्वापु यायेगु, थगय्
 यायेगु, हय्काः कायेगु व कर्पिन्त
 क्वह्यंकेगु, ३० ख्वाः ल्युने कर्पिन्त

मभिंकाः खँ ल्हाः जुइगु, परमेश्वरयात
 हेला यायेगु, तःधंछुयाः कर्पिन्त हेला
 यानाः खँ ल्हायेगु, घमण्डी जुइगु, जि
 हे खः तःधंम्ह धकाः जुइगु, मभिंगु
 बांमलाःगु जक ज्याखँ याना जुइगु
 व मांबौयात मानय् मयायेगु। ३१ बुद्धि
 मदुपिं, पत्याः याये बहः मजूपिं, दया
 माया याये मसःपिं, ३२ थज्याःगु ज्याखँ
 याना जुइपिं मनूतय्त परमेश्वरं नरकय्
 छ्वयादी धकाः वय्कःयागु आज्ञा
 सीक सीकं हे इमिसं थज्याःगु ज्याखँ
 जक याना जूगु मखु, थथे मभिंगु
 ज्याखँ याना जुइपिं नापं छगू हे मन
 जुया जुल।

परमेश्वरयागु इन्साफ

२ १ कर्पिनिगु निन्दा जक याइपिं
 छिमिसं छुं हे त्वहः तय्थाय्
 मदु, छाय्धाःसा गुगु दोष छिमिसं
 मेपिन्त बी, व हे दोष छिमिके नं
 दु, छाय्धाःसा छिमिसं नं व हे ज्या
 यानाचवंगु दु। * २ थुकथं ज्याखँ
 याना जुइपिं मनूतय्त परमेश्वरं दोषी
 यानादी धकाः भीसं स्यू। ३ ए मनूत,
 छिमिसं थुकथं ज्याखँ याना जुइपिन्त
 दोष बिया जुइगु? छिमिसं नं इमिसं
 थें याना जुल धाःसा परमेश्वरं न्याय
 यानादीबलय् छिमित त्वःतादी धकाः

बिचा: यानाच्चवनागु ला? ४परमेश्वरया दया मायां छिमिसं पश्चाताप याकी धका: थुइके मफया, छु छिमिसं वय्क:या दया, सह यायेगु शक्ति व पिया चवनादी फुम्हयूसित हे हेपय् याये ज्यू ला?

५छिमिसं थ:गु छा:गु नुग: व पश्चात्ताप मया:गु नुगलं याना: परमेश्वरया धार्मिक न्याय खने दइगु उगु तंया दिया नितिं थ:गु नितिं तं मुंका च्वंगु दु। ६मनूतय्सं गथे गथे यात अथे अथे हे वय्कलं न्याय यानादी।* ७धैर्यसाथं भिंगु ज्या याना: प्रशंसा, इज्जत व नाश मजुइगु जीवन मालिपिन्त अनन्त जीवन बियादी। ८ल्वापु याना जुइपिं, सत्य खँ मानय् मयाइपिं, दुष्ट ज्याखँ याना जुइपिं मनूतय्त परमेश्वरया क्रोध व त:धंगु तं लाइ। ९मभिंगु ज्याखँ याना जुइपिं सकलें मनूतय्त दकलय् न्हापालाक यहूदीतय्त अले यहूदीमखुपिन्त आपत व सह याये मफय्क दु:खकष्ट बियादी। १०अथे हे दकलय् न्हापालाक भिंगु ज्याखँ याना जुइपिं यहूदीतय्त, अले यहूदीमखुपिन्त सदां दइगु मान, इज्जत व शान्ति बियादी। ११परमेश्वरं रूवा: स्वया: न्याय यानादी मखु।*

१२व्यवस्था मसिकं पाप या:पिं मनूत नं व्यवस्था मदय्क हे नाश जुइ। व्यवस्था स्यूपिं यहूदीतय्सं पाप यात धा:सा इमित व्यवस्थां हे न्याय याइ। १३परमेश्वरया न्ह्य:ने व्यवस्था न्यँ जक न्यनिपिं मनूत धर्मी जुइ मखु, व्यवस्थाय् च्वया त:थें याइपिं हे जक धर्मी जुइ। १४यहूदीमखुपिन्के व्यवस्था मदुसां इमिसं स्वभावं हे व्यवस्थाकथं म्वाना च्वन। थथे मानय् या:गु हे इमिगु व्यवस्था ख:। १५थुकथं हे इमिसं व्यवस्थाया खँ थ:पिनिगु नुगलय् च्वयात:गु दु धका: साक्षी बी। अले थ:पिन्सं हे ज्यू मज्यू ल्यइ। १६परमेश्वरं न्याय यानादीबलय् वय्कलं फुकक मनूतय्त जिं न्यंकाच्चवनागु भिंगु खँय् च्वया त:थें ख्रीष्ट येशूपाखें फुकक मनूतय्गु मनय् दुनेच्वंगु खँया न्याय यानादी।

व्यवस्था व यहूदीत

१७छिमिसं “जिपिं यहूदी ख:” धका: व्यवस्थाया भलसाय् च्वना: “परमेश्वरयात म्हस्यू” धका: धक्कु त्व:ता जुल। १८अले “वय्क:या इच्छा स्यू धका: व व्यवस्थां हे स्यना कया: तत:धंगु ज्या याना जुल। १९कांपिन्त लँ क्यना बी फु,

खिउँगु थासय् च्वंपिन्त जः बी फु, २०मूर्खतय्त कजय् याये फु” धकाः धया जुल। हानं “जिपिं मस्तय् गुरू खः, व्यवस्थाया खँ जिमिके दुगुलिं सय्के सीके माःगु फुकक खँ जिमिसं स्यू” धकाः नं धक्कु त्वःता जुल।

२१थथे मेपिन्त स्यना जुइ सःपिं छिमिसं थःपिन्सं हे छाया सय्का काये मफुत? हानं मेपिन्त खुइ मज्यू धकाः न्यंके सःपिं छिमिसं खुया काये ज्यू ला? २२व्यभिचार याये मज्यू धकाः धया जुइपिं नं छिपिं हे, हानं छिमिसं हे व्यभिचार याये ज्यू ला? मूर्ति पुजा याये मज्यू धकाः धया जुइपिं नं छिपिं हे, छिमिसं हे मूर्ति पुजां कमय् याये ज्यू ला? २३व्यवस्थाय् धक्कु त्वःता जुइपिं छिमिसं हे व्यवस्थाय् च्वयातःगु खँ त्वाथलाः परमेश्वरयात बांमलाके ज्यू ला? २४धर्मशास्त्रय् नं थ्व खँ थथे च्वयातःगु दु — “छिपिं थें ज्याःपिं मनूतय्सं यानाः हे खः, यहूदीमखुपिन्सं परमेश्वरयागु नां बांमलाकूगु।”*

२५छिमिसं व्यवस्था मानय् याःसा छिमिसं म्हय् चिं तय्कूगु नं बां हे लात। व्यवस्थाय् च्वयातःगु खँ फुककं मानय् याये मफुत धाःसा छिमिसं म्हय् चिं तःगु जूसां चिं मतःगु थें जुइ। २६अय्जूगुलिं म्हय् चिं मतःमह

मनुखं व्यवस्थाय् च्वयातःगु खँ मानय् यात धाःसा व मनुखं म्हय् चिं मतःसां चिं तःगु थें मजुइ ला? २७थथे म्हय् चिं मतःसां व्यवस्था मानय् याःपिं मनूतय्सं छिमित दोषी ठहरय् याइ, छायाधाःसा म्हय् चिं तःसां व च्वयातःगु नियम छिमिके दःसां छिमिसं व्यवस्था मानय् मयाः।

२८पिनें जक यहूदी जुया जूपिं ला यहूदी हे मखु। अथे हे पिनें सी दय्कः जक चिं तःपिनिगु चिं धात्थेंयागु मखु। २९दुनेनिसें यहूदी जुया जूपिं हे जक यहूदी खः। अले धात्थेंयागु चिं नुगलय् च्वंगु चिं खः। थ्व चिं च्वयातःगु नियमं तःगु मखु, आत्मां तयादीगु खः। थज्याःपिन्त तःधंकीपिं मनूत मखु, बरु परमेश्वर खः।*

परमेश्वर विश्वास याये बहःमह खः

३ १थथे खः धयागु जूसा यहूदीत जुइवं तुं छु फाइदा दत लय्? म्हय् चिं तःगु छु ज्यालगय् जुल? २न्ह्याखें नं इमित फाइदाया फाइदा जक दु। दकलय् न्हापालाक यहूदी-तय्त हे परमेश्वरयागु वचन लः ल्हानातःगु खः।

३इपिं मध्ये सुं यहूदीतय्सं विश्वास मयात धायेवं छु जुल धकाः? छु

इमिसं विश्वास मयात धायेवं परमेश्वर
विश्वास याये बहः मजूमह जुइ ला?
४ गुबलें नं जुइ फइ मखु। फुक्क
मनूत फताहा जूसां परमेश्वर सत्यम्ह
हे जुयादी धकाः थथे धर्मशास्त्रय् नं
चवयातःगु दु —

“छिं जिगु न्याय यानादीगु
पाय्छि जू
अले जितः दोषी ठहरय्
यानादीगु पाय्छि ताय्के।”*

५ भीसं यानागु मभिंगु ज्यां परमेश्वरया
धार्मिकता भन सी दत धाःसा भीसं
छु धायेगु? परमेश्वरं तं चायाः भीत
सजायँ बियादीवं परमेश्वर मभिंमह जुइ
ला? (थ्व खँ जिं मनूतय्सं थें धया
चवनागु दु।) ६ थथे जुइ फइ मखु।
थथे खःसा परमेश्वरं संसारयात गथे
यानाः न्याय यानादी? ७ जिगु मभिंगु
ज्याखं यानाः परमेश्वर सत्यम्ह खः
धकाः भन बांलाक सी दइ धाःसा
जिं छाय् हानं पापी थें जुयाः इन्साफ्य
लानाचवनेगु? ८ गुम्हं गुम्हय्सिनं जितः
तसकं बांमलाकाः जिं थथे धाल
धकाः धाइ — “मभिंगु यानाः भिं
जुया वइगु खःसा मभिंगु जक छाय्

मयायेगु?” थज्याःपिं मनूतय्सं तः धंगु
सजायँ फयेमाली।

धर्मीम्ह सुं हे मदु

६ अय्सा यहूदीत जुल धकाः भीपिं
मेपिं मनूत स्वयाः भिं जुल ला?
मखु, भीपिं नं भिंपिं मखु। यहूदीत
व यहूदीमखुपिं नं फुक्कं पापयागु
पन्जाय् लानाचवंगु दु धकाः ला दोष
बी हे धुन। १० धर्मशास्त्रय् नं थथे
चवयातःगु दु —

“सुं हे धर्मी मदु, अहं, छम्ह हे मदु।

११ परमेश्वरयात सुनानं मथू,

वय्कःयात मालाजुइपिं
सुं हे मदु।

१२ इपिं मखुगु लँय् वने धुंकल,
इपिं स्यना वने धुंकल।

भिंगु याइपिं छम्ह हे
मदयेधुंकल।*

१३ इमिगु कथुप्वाः

दिपया लुखा थें चाः।

इमिसं नवाइगु सर्प न्याःगु थें खः,
इमिगु म्हुतुसि सर्पयागु बिख
दइ।*

१४ इमिगु म्हुतु सराः व मभिंगु खं जक
जायाचवंगु दु।*

१५मनूतयूत स्यायेत इमिगु तुति
नह्यज्याः।

१६इमिगु लंपुइ दुःखकष्ट व विनाश
जक दु।

१७थज्याःपिन्सं शान्तियागु लंपु
म्हमस्यू।*

१८इमिके परमेश्वरयागु ग्याःभय
भ्याःभचा हे दइ मखु।”*

१६आः भीसं थव खँ सिल,
व्यवस्थाय च्वया तक्व फुककं
व्यवस्था पालन याःमह्यूसित जक
धयातःगु खः। अयजूगुलिं सुनानं
छुं धाय्थाय् मदु। जिं हानं धाये —
संसारयापिं फुकक मनूत परमेश्वरया
नह्यःने दोषी ठहरय् जुइ धुंकल।
२०व्यवस्थाय च्वयातःगु नियम पालन
यानाः सुं हे मनू धर्मी जुइ फइ मखु।
व्यवस्थां ला पाप छु खः धकाः क्यना
बी।*

विश्वासं धर्मी जुइ

२१आः ला व्यवस्था मानय् याये
म्वाय्क हे परमेश्वरं फुककसितं धर्मी
ठहरय् यानादी धयागु खँ सी दये
धुंकूगु दु। व्यवस्था ब्यूम्ह मोशां व
अगमवक्तातय्सं नं थथे जुइतिनि

धकाः न्हापा हे च्वयातःगु दु। २२येशू
ख्रीष्टयात विश्वास याक्वसित परमेश्वरं
धर्मी ठहरय् यानादी, छायाःसा
वय्कलं यहूदी व यहूदीमखुपिं धकाः
पाकादी मखु।*

२३सकसिनं पाप याःगु दु, उकिं
इपिं परमेश्वरया महिमां तापाय्
धुंकल। २४अयूनं परमेश्वर दया दुम्ह
जूगुलिं वय्कलं ख्रीष्टयात छ्वया
हयाः भीत सितिकं धर्मी यानादिल।

२५परमेश्वरं येसू ख्रीष्टयात बलिदान
याकाः वय्कःयागु हिं वय्कःयात
विश्वास याक्वसिगु पाप क्षमा
यानादिल। वय्कलं न्हापा न्हापायापिं
मनूतयूगु पापया सजाय् मब्युसे सह
यानादिल। २६वय्कः रूवाः स्वयाः
न्याय यानामदीम्ह परमेश्वर खः धकाः
क्यनेत व येसूयात विश्वास याक्वसित
धर्मी ठहरय् यानादी धकाः क्यनेत
वय्कलं थथे यानादीगु खः।

२७थथे खः धयागु जूसा भीसं छु
खँय् तःधंछुइगु? छुं खँय् हे मदु। भी
छु खँय् तःधनेगु? व्यवस्था मानय्
यानागुलिं मखु, बरु विश्वास यानागुलिं
खः। २८व्यवस्था मानय् मयासे हे
ख्रीष्टयात विश्वास याःम्ह मनूयात
परमेश्वरं धर्मी ठहरय् यानादी।

२६ छु परमेश्वर यहूदीतय् जक परमेश्वर खः ला? वय्कः यहूदीमखुपिं मनूतय् परमेश्वर मखु ला? वय्कः यहूदीमखुपिं मनूतय् नं परमेश्वर खः। ३० परमेश्वर छम्ह हे जक जूगुलिं वय्कलं म्हय् चिं तःपिन्त नं मतःपिन्त नं व हे विश्वासं धर्मी ठहरय् यानादी।* ३१ छु थ्व विश्वासं यानाः व्यवस्था ज्यालगय् मजुल ला? अहं, अथे मखु, बरु भीसं ला व्यवस्थायात भन जक बांलाक मानय् यानाचवनागु जुइ।

अब्राहाम विश्वासं धर्मी जूगु

४ १ अथे खःसा भी तापाःबाज्या अब्राहामया बारे छु धायेगु? वयात छु दत? २ थथे अब्राहाम ज्यां यानाः धर्मी जूगु जूसा वं तःधंछुया जूसां जिल। वं थथे मयाःगुलिं परमेश्वर लिसे व तःधंछुइगु लं मदु। ३ धर्मशास्त्रय् नं थथे चवयातःगु दु —

“अब्राहामं परमप्रभुयात
विश्वास यात।

अले वय्कलं वयात धार्मिक मनूया
ल्याखय् तयादिल।”*

४ ज्या याइम्हय्सित दइगु ज्याला दान मखु, व ला वयागु कमाइ खः। ५ अयनं

ज्या यानाः कमय् मयासे पापीतय् धर्मी ठहरय् यानादीम्ह परमेश्वरयात विश्वास याइम्हय्सिगु विश्वासं हे वयात धर्मी ठहरय् याइ। ६ दाऊद जुजुं नं थथे धर्म कर्म मयासे परमेश्वरं धर्मी ठहरय् याःम्ह मनूयात धन्यपिं खः धयादिल —

७ “इपिं धन्य खः,

सुयागु पाप व मभिंगु ज्या
क्षमा जूगु दु।

८ इपिं धन्य खः,

सुयागु मभिंगु ज्यायात
परमप्रभुं दोष मबिल।”*

६ थथे दाऊद जुजुं सुवाः ब्यूगु म्हय् चिं तःपिन्त जक खः ला कि मतःपिन्त नं खः? अब्राहामं विश्वास याःगुलिं हे धर्मी ठहरय् जुल। १० अब्राहामयात गुबलय् धर्मी ठहरय् यात लय्? म्हय् चिं तये धुंकाः ला कि मतःनिबलय्? वयात धर्मी ठहरय् याःगु म्हय् चिं तये न्ह्यः हे खः, चिं तये धुंकाः मखु।

११ थथे चिं तये न्ह्यः हे विश्वासं यानाः वं धर्मी ठहरय् जुइगु छाप अथबाः चिं काल। चिं मतःसां धर्मी ठहरय् जू धकाः परमेश्वरं धायेका जुइ धुंकूपिं सकल मनूतय् अबु यायेत

वयात थथे यानादीगु खः।* १२ अले हानं चिं तये धुंकूपिं जूसां चिं दु धकाः भरोसा मतसे अब्राहामं चिं तये न्ह्यः याःगु विश्वासया लँपुइ जुइपिनि नं अबु यायेत खः।

विश्वासं हे परमेश्वरया बाचा पूवंगु

१३ अब्राहामयात व वया सन्तान-तय्त हे थ्व संसार बियादी धकाः बाचा चिनादीगु व्यवस्था मानय् याःगुलिं मखु बरु विश्वासं धर्मी ठहरय् जूगुलिं खः।* १४ व्यवस्था मानय् याःगुलिं इमित थ्व संसार बियादीगु जूसा विश्वास छतिं हे ज्यालगय् मजुल, अले बाचा चिनादीगु नं सिंतिं वन।* १५ व्यवस्था मानय् याइपिन्सं व्यवस्था फुक्कं मानय् याये फइ मखु, उकिं इमिसं सजाँय फये माली। अय्जूगुलिं गन व्यवस्था धयागु हे मदु, अन सजाँय धयागु नं फये माली मखु।

१६ थथे जूगुलिं हे वयागु विश्वासं यानाः परमेश्वरं नं व नाप बाचा चिनादीगु खः। अले परमेश्वरं दया माया यानादीगुलिं व नाप बाचा चिनादीगु खँ वया फुक्क सन्तानया लागि पक्का जुल। व्यवस्था मानय्

याना च्वंपिनिगु लागि जक मखु, अब्राहामं थें विश्वास याना च्वंपिनिगु लागि नं, छायाःसा भी फुक्कसियां तापाःबाज्या ला अब्राहाम हे खः।* १७ थ्व हे खँ थथे च्वयातःगु दु — “जिं छन्त यक्व जात जातिया अबु याये धुन।” अब्राहामं विश्वास याना च्वंम्ह परमेश्वरं व भी अबु धकाः स्यू। परमेश्वरं सीम्हय्सित हानं म्वाके फु, अले द हे मदुगु चिज नं दय्कादी फु।*

१८ अब्राहामयात थ्व हे परमेश्वरं — “जिं छन्त यक्व जात जातिया अबु याये धुन” धकाः धयादीगु खँ जुइ हे फइ मखु थें च्वंसां वं परमेश्वरयाके भरोसा तया जूगुलिं वयात “छं सन्तान नं नगु थें दइ” धकाः धयादी थें तुं व यक्व मनूतय् अबु जुल।* १९ वयागु म्ह सी धुंकूम्हय्सिगु थें सुकू गना वंसां, छायाःसा व थुबलय् सछि दँ दइन, अले हानं सारायागु प्वाथय् दये फइ थें मच्वंसां व विश्वासं छप्ति हे लिमची।*

२० परमेश्वरं धयादीगु खँय् वं विश्वास मयायेगु व संका तक नं यायेगु मयाः। परमेश्वरयात तःधंका जूगुलिं व विश्वासय् भन भन बल्लाना वन। २१ छायाःसा परमेश्वर थःम्हं

बियादीगु बचं पूर्वकादी फुम्ह खः धकाः वं बांलाक स्यू। २२उकिं ला खःनि, विश्वासं यानाः वयात धर्मी ठहरय् याःगु। २३वयात धर्मी ठहरय् याःगु खँ वयात जक च्वयातःगु मखु, भीत नं खः। २४भी प्रभु येशू सी धुंकूसां हानं म्वाका दीम्हय्सित विश्वास याना च्वनागुलिं भीत नं धर्मी ठहरय् यानादी। २५भीत पापं छुतय् यायेत येशूयात स्याकेत लःल्हाना-दिल, अले भीत धर्मी ठहरय् यायेत हानं म्वाकादिल।*

भीपिं नं विश्वासं धर्मी जूगु खः

५ १थुकथं भीगु विश्वासं भीत धर्मी ठहरय् याना बी धुंकूगुलिं भी प्रभु येशू ख्रीष्टयापाखें परमेश्वरलिसे भीपिं मिलय् जुइ दत। २वय्कलं भीत विश्वासपाखें परमेश्वरया दया-मायाय् हयादीगु दु। थौं भीपिं व हे क्षमा बीगु दयामायाय् दु। तःधंम्ह परमेश्वरया महिमाय् भीपिं नं च्वने दइतिनि धकाः भीसं स्यूगुलिं भीगु मन लय्ताः।

३थुलि जक मखु, दुःखकष्ट जुया च्वंबलय् नं भीपिं लय्ताः, छायाःधाःसा दुःखकष्टं धैर्य व सह यायेगु शक्ति दय्का बी। ४थथे दुःख सह याये फत

धाःसा भीगु मन नं बल्लाइ। थथे भीसं परमेश्वरयाके आशा तयाच्वन धाःसा ५भीत निरास याइ मखु, छायाःधाःसा परमेश्वरं भीत पवित्र आत्मा बियादीगु दु। पवित्र आत्मा भीगु नुगलय् परमेश्वरयागु माया तयादीगु दु।

६भीसं थःम्हं थःगु मुक्तिया लागि छुं याये मफुबलय् ख्रीष्ट पापीतय्गु नितिं ठीक इलय् सिनादिल। ७तसकं भिंम्ह मनूया लागि सुं नं मनू सीत बल्लतल्लं जक न्ह्यचिली। धात्थें धायेगु खःसा अज्याःपिं मनूत तसकं म्हो हे जक दइ। ८तर भी पापी जुया च्वंबलय् हे ख्रीष्ट भीगु पलेसाय् सिनादीगुलिं भीत परमेश्वरं माया यानादीगु दु धकाः सी दु। ९थथे ख्रीष्टयागु हिं भीपिं धर्मी ठहरय् जुइ धुंकल धाःसा वय्कलं भीत भन गुलि जक अप्वः परमेश्वरयागु तं पाखें बचय् याना तइगु जुइ। १०भी परमेश्वरया शत्रु जूबलय् हे वय्कःया काय् भीगु पलेसाय् सिनाः भीत वय्कः नाप मिलय् यानादिल धाःसा वय्कलं हे भीत गुलि जक अप्वः बचय् यानातइगु जुइ। ११थुलि जक मखु, भीत परमेश्वर नाप मिलय् यानादीम्ह भी प्रभु येशू ख्रीष्टं यानाः वय्कः नाप भीपिं लय्ताय् खन।

आदम व ख्रीष्ट

१२ छम्ह मनुखं याना: श्व संसारय् पाप वल। अले श्व पापं याना: मनूत सी माल। फुकक मनूतय्सं पाप या:गुलिं फुकक मनूत सी माल।* १३ मनूतय्त व्यवस्था हे मब्यूनिबलय् निसें श्व संसारय् पाप दु। व्यवस्था मदुगु जूसा पापयागु ल्या: मतइगु ख:। १४ मनूतय्गु पाप आदमं आज्ञा मानय् मयासे या:गु पाप थें मखुसां आदमयागु पालंनिसें मोशयागु पालय् तक मनूत सी हे माल। आदम वइतिनिम्ह छम्ह मनु थें च्वंम्ह जक ख:। १५ परमेश्वरं सितिं बियात:गु वरदान व आदमयात बियादीगु सजाँय यक्व हे पा:। छम्ह मनुखं या:गु पापं यक्व मनूत सित धा:सा छम्ह हे मनु येशू ख्रीष्टं याना: दुगु परमेश्वरयागु दया माया व सितिं बियादीगु वरदानं यक्व मनूतय्त बचय् यात। १६ अले हानं सितिं बियादीगु वरदान आदमं या:गु पाप थें मखु। छम्ह मनुखं या:गु पापं याना: यक्व मनूतय्त दोषी ठहरय् यात धा:सा छम्ह मनुखं ह:गु उद्धारं नं यक्व मनूतय्त धर्मी ठहरय् यात। १७ यदि छम्ह मनुखं या:गु पापं याना: मृत्युं राज्य यानाच्वन धा:सा

छम्ह मनु येशू ख्रीष्टं याना: परमेश्वरया त:धंगु दया मायां वय्क:या न्ह्य:ने धर्मी ठहरय् जुइपिं मनूत मृत्युया राज्यय् च्वने माली मखुत।

१८ गथे छम्ह मनुखं या:गु पापं याना: फुकक मनु दोषी जुल, अथे हे छम्ह मनुखं या:गु धर्मं याना: फुकक मनूत धर्मी जुल व इमित अनन्त जीवन दत। १९ अले हानं गथे छम्ह मनुखं परमेश्वर मानय् मया:गुलिं यक्व मनूतय्त पापी यात, अथे हे छम्ह मनुखं परमेश्वरयात मानय् या:गुलिं यक्व मनूतय्त धर्मी यात। २० व्यवस्थां याना: पाप अप्व: दयावल। अय् नं गन पाप यक्व दया वल, अन परमेश्वरयागु दया माया भन अप्व: दत। २१ थथे जूगुलिं पापं याना: फुकक मनूत सी मा: थें तुं परमेश्वरयागु दया मायां धर्मी ठहरय् जुया: भी प्रभु येशू ख्रीष्टयापाखें मनूतय्त अनन्त जीवन दत।

पाप पाखें मृत्यु व ख्रीष्ट पाखें जीवन

६ १ थथे ख: धयागु जूसा आ: भीसं छु धायेगु लय्? परमेश्वरं भीत दया माया अप्व: यायेमा धका: छु भीसं पाप याना हे च्वनेगु ला? २ अथे मखु। पापयागु नितिं भीपिं

सी धुंकाः हानं पापय् तुं गथे म्वाना च्वनेगु? ३भी फुक्कसिनं ख्रीष्ट येशूयागु नामं बप्तिस्मा कयागुलिं भीसं बप्तिस्मा कयाबलय् भीपिं नं वय्कः थें तुं सी धुंकल धकाः छिमिसं मस्यू ला? ४थुकथं भीसं बप्तिस्मा कयाबलय् भीपिं नं वय्कः थें तुं सी धुंकूगुलिं वय्कः नाप भीत नं थुने धुंकल। थथे सी धुंकाः ख्रीष्टयात परमेश्वर बाःयागु अचम्मयागु शक्तिं म्वाकादीगुलिं भीपिं नं न्हूगु जीवनया पहलं म्वाना च्वने मा।*

५वय्कः सीथें भीपिं नं सी धुंकल धयागु खःसा वय्कः सीम्हं म्वाना वःथें भीपिं नं सीसां म्वाना वइतिनि। ६भीगु पापी जीवन नाश जुया वनेमा धकाः भीगु पुलांगु जीवन वय्कःलिसें क्रूसय् यरुखाना बी धुन धकाः भीसं स्यू। अय्जूगुलिं आः भीसं पापी ज्याखँ याना जुइ जि हे मज्यू। ७सी धुंकूम्ह मनु पापं मुक्त जूगु दु। ८थुकथं ख्रीष्टलिसे भीपिं सी धुंकल धाःसा वय्कःलिसे भीपिं म्वाइ नं तिनि धकाः भीसं स्यू। ९सिनाः हानं म्वानादी धुंकूम्ह ख्रीष्ट गुबलें हे सी मखुत धकाः भीसं स्यू। मृत्युं वय्कःयात गुबलें हे नं बुके फइ मखुत। १०फुक्कसिगु पापयागु

नितिं वय्कः छक्कलं सिनादिल। आः धाःसा वय्कः परमेश्वरया लागि हे म्वानादी। ११थथे जूगुलिं छिपिं नं पापयागु नितिं सिनाः ख्रीष्ट येशू यानाः परमेश्वरया लागि म्वाय् दत धकाः लुमंका च्वं।

१२अय्जूगुलिं छिमिसं सी मानिगु शरीरयागु नितिं पापी ज्या याना जुइ मते। छिमिसं शरीरयात यःथें याना जुइ मजिल। १३शरीरय् च्वंगु छु नं म्हब्बयात छिमिसं पापी ज्या यायेगु ज्याभः याये मते। सिनाः हानं म्वाके धुंकूपिं मनूत जूगुलिं छिपिं थः थःम्ह हे परमेश्वरं धाःथें मानय् जुया च्वने माः। अले छिमिगु शरीरया म्हब्बत भिगु ज्याखँ यायेगु ज्याभःकथं परमेश्वरयात देछाया ब्यु। १४पापयागु अधिनय् छिपिं च्वने माली मखुत, छायाःसा छिपिं व्यवस्थाया अधिनय् च्वने माःगु मन्त, बरु परमेश्वरयागु दया मायां म्वाना च्वंपिं खः।

१५थथे खः धयागु जूसा आः छु यायेगु लय्? भीत परमेश्वरं दया माया यानादीगुलिं भीपिं व्यवस्थां धाःथें च्वने म्वाः धकाः भीसं पाप याना जुइगु ला? अहं, थथे ला ख हे मखु। १६दासतय्सं मालिकयात मानय् याःथें छिमिसं सुयात मानय् यात छिपिं वया

हे दास जुइ, नरकय् यंकीगु पापयात मानय् या:गु छाये मजुइमा, अथबा: परमेश्वरया न्ह्य:ने धर्मी ठहरय् जुइत मानय् या:गु छाये मजुइमा, छुं पाइ मखु। १७ छिमिसं दुनुगलंनिसें छिमित स्यना थकूगु त:धंगु खँयात मानय् या:गुलिं न्हापा थें छिपिं आ: पापया दास मखुत। उकिं परमेश्वरयागु जय जुइमा। १८ छिमित पापयागु पन्जां त्व:तका बी धुंकूगुलिं छिपिं परमेश्वरया दास जुल।

१९ छिमिसं बांलाक थुइके थाकुइ धका: जिं मनूतय्सं थें धया चवनागु ख:। न्हापा छक: छिमिसं पापी ज्याखँ जक यायेगुलिं अप्व: मन तथा जुइ धुंकू थें आ: भिंगु ज्याखँय् अप्व: मन तथा जु। आ: पवित्र जुइत छिमिगु जीवन परमेश्वरया निंतिं ल:ल्हाना ब्यु।

२० छिपिं पापयागु दास जुया च्व-बलय् धार्मिकता पाखें स्वतन्त्र ख:। २१ न्हापा लज्या चायापुगु ज्या जक याना जुयाबलय् छिमित छु इनाम दत? थथे लज्या चाये मा:गु ज्याखँ याना जुइपिं मनूत लिपा नरकय् वनी। २२ आ: धा:सा छिमित पापं त्व:तका बी धुंकूगुलिं छिपिं परमेश्वरया दास जुल। थथे छिमिसं वय्क:यात य:थें जक या:गु पलेसाय् छिमित अनन्त जीवन दइ। २३ पापया ज्याला मृत्यु

ख:। परमेश्वरया सितिकं बियादीगु वरदान भी प्रभु येशू ख्रीष्टयाके अनन्त जीवन ख:।

ब्याहाया उपमा

७ १ य:पिं दाजुकिजापिं, जिं व्यवस्था स:पिं मनूत नाप नवानाचवनागु ख: धका: छिमिसं थुइकि। छिमिसं मस्यू ला? म्वाना चवँतले जक मनूत व्यवस्थां धा:थें चवने मा:। २ बिया छ्वये धुंकूम्ह मिसाया भा:त मसितले व मिसां भा:तयात त्व:ते मज्यू धका: व्यवस्थां धा:गु खँ मानय् याये हे मा:। अय्नं भा:त सित धा:सा व्यवस्थां भा:तयात त्व:ते मज्यू धका: धा:गु आज्ञा मानय् याये म्वा:। ३ भा:त म्वाना च्वंबलय् हे मेम्ह मनू नापं ब्याहा या:सा वयात स्यंम्ह मिसा धका: धाइ। भा:त सी धुंका: व व्यवस्थापाखें मुक्त जुइ। मेम्हलिसे ब्याहा या:सां स्यंम्ह मिसा धका: धाइ मखु।

४ अथे हे छिपिं नं ख्रीष्ट नापं सी धुंकूगुलिं आ: व्यवस्थायागु अधिनय् चवने मा:गु मन्त। उकिं दाजुकिजापिं, भीसं परमेश्वरया निंतिं यक्व फल सय्केत सिना: म्वाना भायादीम्ह ख्रीष्ट नाप मिलय् जुया चवने मा:। ५ न्हापा भीपिं मनू स्वभाबया पापं जा:गु इच्छाकथं म्वाना चवनापिं ख:।

उबलय् व्यवस्थां भीगु इच्छायात
क्वत्यला तःगुलिं भीत पाप याके
बिल। थ्व फुकक ज्या मृत्युयागु लँपु
जक खः। ६आः भीपिं व्यवस्थायागु
अधिनय् चवने माःगु मन्त। भीत
चिनातःगु व्यवस्थाया निंतिं भीपिं सी
धुन। अय्जुगुलिं न्हापा थें व्यवस्थाया
अधिनय् चवने माःगु मन्त, बरु
आवंलि ख्रीष्टयागु आत्मां धाःथें
भीसं परमेश्वरयागु सेवा याये माः।

व्यवस्था व पाप

७अय्सा भीसं आः छु धायेगु?
छु व्यवस्था पाप खः ला? थ्व ला
जुइ हे फइ मखु। अय्नं व्यवस्था
मदुगु जूसा जिं पाप म्हसीके फइ
मखुगु। व्यवस्थायागु सफुलिइ “छं
लोभ याये मते” धकाः चवया मतःगु
जूसा जिं लोभ छु खः धयागु हे सी
मखुगु।* ८थ्व हे आज्ञायागु ग्वाहालि
कयाः पापं जितः लोभ याये सय्का
बिल। व्यवस्था मदुगु जूसा पाप नं
दइ मखुगु। ९जि छकः ला व्यवस्था
मसिकं म्वाना चवने धुंकूम्ह मनु खः।
गुबलय् आज्ञा सिल अबलय् पाप
म्वात। १०अले जि सित। जीवन बी
धकाः धाःगु आज्ञा ला जितः स्याना
छ्वइम्ह जुल। ११पापं आज्ञायागु

ग्वाहालि कयाः जितः भंगःलात।
थुकथं जितः स्याना बिल।* १२अय्जु-
गुलिं व्यवस्था पवित्रगु खः। अले
आज्ञा नं पवित्र, धर्मी व भिंगु खः।

१३अय्सा थज्याःगु भिंगुलिं हे जितः
स्याना बिल ला? थथे ला गुब्सं नं
मजुइमा। पापं यानाः दुनें दुनें मभिं
जुयाः जितः स्याःगुलिं जिं पापयात
म्हसीके फत। अले हानं आज्ञां यानाः
नं पाप भन ग्यानापुसे चवन।

मनूया निगू स्वभाव

१४व्यवस्था आत्मिक खः धकाः
भीसं स्यू। जि धाःसा आत्मिक मखु
अय्नं पापया ल्हातय् मियातःम्ह मनु
जि हे खः। १५जिं यानाचवनागु ज्या
जिं हे मथू, छायाःसा जितः छु यः
व जिं मयाना, बरु जितः मयःगु छु खः
व हे जक याना चवना।* १६थुकथं
जिं जितः मयःगु ज्या यात धाःसा जिं
व्यवस्था भिं जू धकाः मानय् याये।
१७अय्जुगुलिं थज्याःगु ज्या याइम्ह
जि मखु, बरु जिके च्वंम्ह पाप खः।

१८जिगु मनय् छुं नं भिंगु खं थाय्
मकाः धकाः जिं सिल। मनं भिंगु याये
मास्ति वःसां जिं याये मफु। १९थुकथं
जिं याये मास्ति वःगु भिंगु ज्या याये
मफु, बरु याये मास्ति मवःगु मभिंगु

ज्या जक यानाचवना। २० थथे जितः मयःगु हे जक याना जुल धाःसा थथे याइम्ह जि मखु, बरु जिके दुने च्वंम्ह पाप खः।

२१ जिं भिंगु ज्या यायेत्यनाबलय् हे, मभिंगु ज्या याकिम्ह जिगु न्ह्यःने च्वं वइ धकाः जिं स्यू। २२ परमेश्वर-यागु व्यवस्था दुनुगलंनिसें मानय् याना चवने दुसा जि लय्ताया। २३ जिगु म्हयागु व्यवस्था व मनयागु व्यवस्थाया दथुइ ल्वापु जुयाच्वंगु जिं चा। थुकथं पापयागु व्यवस्थां जितः त्याकाः चिना तल। २४ जि ला तसकं हे आपतय् लानाचवन। थज्याःगु सी मालिगु ज्याखँ यानाचवनागु जिगु म्हयात सुनां बचय् याइ? २५ भी प्रभु येशू ख्रीष्टयापाखें परमेश्वरयात सुभाय्। छाय्धाःसा जिगु मनं ला परमेश्वरयागु व्यवस्था हे मानय् याः। अयनं जिगु म्हं धाःसा पापया दास जुयाः सेवा यानाचवन।

ख्रीष्टपाखें न्हूगु जीवन

१ अय्जुगुलिं ख्रीष्ट येशू नाप मिलय् जुयाच्वंपिं दोषी जुइ मखु। २ आः ला भीत येशू ख्रीष्टपाखें न्हूगु जीवन बियादीम्ह परमेश्वरया आत्मां पाप व मृत्युयागु व्यवस्थां मुक्त यानादीगु दु। ३ भीपिं बमलाःबलय् व्यवस्थां याये माःगु ज्या याये

मफुगुलिं परमेश्वरं थः काय्यात छ्वया हयादिल। वय्कः भीपिं थें तुं मनु जुयाः भीगु पाप सिला छ्वयेत बलिदान जुयादिल। थथे यानाः वय्कलं भीगु शरीरय् पापयागु दोष कयनादिल। ४ अय्जुगुलिं व्यवस्थां धाःगु खँ पूवनेमा भीपिं मनूतय्गु ज्याखं धाःथें यायेत मखु, बरु पवित्र आत्मां धाःथें याना जुइपिं खः।

५ शरीरयात यःथें याना जुइपिं मनू-तय्सं शरीरयागु ज्याखँय् हे मन तया जुइ। आत्मायात यःथें याना जुइपिं मनूतय्सं आत्मायागु ज्याखँय् हे मन तया जुइ। ६ शरीरयात यःथें याना जुइपिं मनूत सी। पवित्र आत्मायात यःथें याना जुइपिं मनूतय्त न्हूगु जीवन व शान्ति दइ। ७ शरीरयात यःथें याना जुइपिं परमेश्वरया शत्रु खः, छाय्धाःसा थज्याःपिं मनूतय्सं परमेश्वरयागु व्यवस्था मानय् याइ मखु, अले हानं मानय् याये फइ नं मखु। ८ शरीरयात यःथें याना जुइपिं मनूतय्सं परमेश्वरयात लय्ताय्के फइ मखु।

९ धात्थें परमेश्वरयागु आत्मा छिमिके दु धयागु जूसा शरीरयात यःथें याना जुइपिं मखु, बरु आत्मायात यःथें याना जुइपिं छिपिं खत, अले ख्रीष्टयागु आत्मा मदुम्ह मनु ख्रीष्टयाम्ह मनु जुइ फइ मखु। १० ख्रीष्ट छिमिके चवनादीगु

दुसा पापं याना: छिमिगु शरीर सी धुंकूसां परमेश्वरया न्ह्यःने धर्मी ठहरय् जूगुलिं छिमिगु आत्मा म्वाना चवनी। ११सी धुंकूम्ह येशूयात म्वाकादीम्ह परमेश्वरया आत्मा छिमिके दुसा खीष्ट येशूयात सीगु पाखें म्वाकादीम्हय्सिनं छिमिगु सी माःगु शरीरयात नं म्वाकादी।*

१२अय्जूगुलिं यःपिं दाजुकिजापिं, भीसं शरीरयात यःथें याना जुइत म्वाना चवने माःगु मन्त। १३छिमिसं शरीरयात यःथें याना जुया चवंसा छिपिं सी। शरीरयात यःथें याना मजुसे बरु परमेश्वरया आत्मायात यःथें यानाजूसा छिपिं म्वाइ। अथे याना जूसा आत्मां छिमिगु येत्थेंज्याःगु चालचलन त्वःतकादी। १४थुकथं परमेश्वरया आत्मायात यःथें याना जुइपिं मनूत फुक्कं परमेश्वरया सन्तान खः।

१५थथे खः धयागु जूसा परमेश्वरया न्ह्यःने दास थें ग्याना चवने माःगु मन्त, बरु काय् जुइगु आत्मा भीत बियादीगुलिं भीपिं वय्कःया सन्तान खः धकाः भीसं धाये दत। थथे भीसं “अब्बा, बाः” धकाः धाये दत।* १६भीगु आत्मानाप मिलय् जुयाः

परमेश्वरयागु आत्मां भीपिं परमेश्वरया सन्तान खः धकाः साक्षी बी। १७थथे भीपिं परमेश्वरया सन्तान खःसा भीपिं हक दुपिं नं जुल। परमेश्वरया हक दुपिं व खीष्ट नापं पूरा हक दुपिं भीपिं नं खत। वय्कः नाप दुःख सिल धाःसा भीपिं नं वय्कः नापं तुं तःधनी।*

लिपा दइगु महिमा

१८जिं स्वय्बलय् थौकन्हय् भीत जुया चवंगु दुःखकष्ट ला लिपा भीत दइ तिनिगु सुख नाप दाना स्वयेबलय् छुं हे मखु। १९फुक्क सृष्टि परमेश्वरं थः सन्तानतय्त क्यनिगु दिं स्वयेत आय्बुया चवंगु दु। २०छाय्धाःसा सृष्टि ज्यालगय् मजुइ धुंकल। थव खँ सृष्टिया इच्छां जूगु मखु, बरु परमेश्वरं हे थथे यानादीगु खः।* २१सृष्टि थःहे नं स्यनेगु पाखें बचय् जुयाः लिपा परमेश्वरया सन्तानलिसें तःधनी तिनि धयागु आशा दु। २२आः तक फुक्क सृष्टिं मचा बू ब्यथा जूथें दुःखकष्ट सी मालाचवंगु दु धयागु खँ भीसं स्यू। २३सृष्टि जक मखु, भीपिं नं आत्माया न्हापांयागु फल दुपिं भीपिं थःपिं हे नं परमेश्वरया लहिनातःपिं सन्तान थें जुयाः उद्धारया नितिं आय्बुयाचवना।*

२४ थ्व हे आशा याना च्वनेत ला खःनि, भीत अनन्त जीवन बियादीगु। खने दुगु आशा ला आशा हे मखु। खने दुगुयागु सुनानं आशा याइ ला? २५ भीसं खंके मफुगु आशा यानागु खः धयागु जूसा थ्व आशाया संका मयासे, अले हथाय् मचासे भीसं पिया च्वने माः।

२६ गथे यानाः प्रार्थना याये माः धकाः भीसं मस्यूगुलिं व भीगु विश्वास बमलाःगुलिं पवित्र आत्मां भीत ग्वाहालि यानादी। थथे पवित्र आत्मा थःमह्यसिनं हे माक्व खँ धयाः भीगु नितिं बिन्ति यानादी। २७ मनूतय्गु मन सीके फुम्ह परमेश्वरं पवित्र आत्मायागु खँ नं स्यू। वय्कःयात गथे यइ अथे आत्मां नं विश्वासीतय्गु नितिं परमेश्वरयात बिन्ति यानादी। २८ परमेश्वरयात माया याइपिं, अले वय्कलं थःगु इच्छा पूर्वकेत ल्यया तःपिन्त दक्व ज्या मिलय् यानाः भिं जुइ कथं हे वय्कलं ज्या यानादी धकाः भीसं स्यू। २९ परमेश्वरं न्हापांनिसें म्हस्यूपिन्त वय्कःया काय् थें यानादीत न्हापांनिसें हे ल्यया तयादिल। वय्कः यक्व किजापिं मध्य जेठाम्ह जुइमा धकाः थुकथं यानादीगु खः। ३० वय्कलं न्हापांनिसें ल्ययातःपिन्त सःता नं दिल। थथे वय्कलं सःतादीपिन्त

धर्मी ठहरय् यानादिल। थुकथं वय्कलं धर्मी ठहरय् याःपिन्त तःधं नं यानादिल।

ख्रीष्टयागु माया

३१ आः थ्व खँयात भीसं छु धायेगु? परमेश्वर भी नाप दीसा भी नाप ल्वाइपिं सु? ३२ सुनां थः काय्यात हे ल्यंका मतसे भी सकसिगु नितिं स्याकेत बियादीम्ह परमेश्वरं वय्कःया काय्पाखें भीत माःगु फुककं गथे बिया मदी? ३३ परमेश्वरं ल्यया तःपिन्त सुनां दोषी याये फइ? धर्मी यानादीम्ह परमेश्वर हे खः धाःसा ३४ सुनां इमित दोषी याइ? दोषी यानादीम्ह ला सिनाः म्वानादीधुकूम्ह ख्रीष्ट येशू हे खः। थ्व हे येशू परमेश्वरया जव ल्हाः पाखे दी। अले वय्कलं भीगु नितिं परमेश्वरयात बिन्ति यानादी।

३५ ख्रीष्टयागु मायां भीत सुनां फाये फइ? छु भीत दुःखकष्ट जुल धकाः, म्वाय् थाकुल धकाः, सास्ति बिल धकाः, नयेमखन धकाः, पुनेगु मन्त धकाः, ग्यानपुगु वल धकाः, अले तरवारं पाली धकाः भीसं ख्रीष्टयात त्वःते जिल ला? ३६ थ्व हे खँ भजन सफुलिइ नं थथे च्वयातःगु दु —

“अयनं जिपिं छिगु लागि
न्हिथं सीमालाच्वंगु दु।

स्यायेत हःपिं फैचातयत् थें
जिमित व्यवहार याइगु।”*

३७ अयुंनं भीसं दुःखकष्ट सी माःसां
भीत माया यानादीम्हयूसिनं यानाः
भीपिं त्याका वःपिं स्वयाः नं तःधंपिं
खः।

३८ सुनानं अले छुकिं हे नं परमेश्वर-
यागु मायां भीत त्वःतके फइ मखु
धकाः जिं स्यू। न मृत्युं, न जीवनं, न
स्वर्गदूततयसं, न शैतानया दूततयसं,
न संसारयागु शक्तिं, न थौंक्न्हय् जुया-
च्वंगु खं, न लिपा जुइतिनिगु खं, ३९ न
च्वय्यागु, न क्वय्यागु, न सृष्टिया छुं
नं शक्तिं भीत प्रभु येशू ख्रीष्टयाके दुगु
वय्कःया मायां फाये फइ।

परमेश्वरं इस्राएली जातियात ल्ययादीगु

६ १ जि ख्रीष्टयाम्ह मनु जूगुलिं
जिं सत्य खँ ल्हानाचवना। जिं
मखुगु खँ धयाचवनागु मखु। जिके
पवित्र आत्मा दीगुलिं जिगु विवेकं
थ्व खँ धात्थें खः धकाः साक्षी बी।
२ जितः यःपिं इस्राएली दाजुकिजापिं
खनाः तसकं नुगः मछिनाः व हीसे
च्वंगु दु। ३ इमिगु नितिं परमेश्वरयागु
सराः फयेमाःसां, अले ख्रीष्टलिसे

बाय्माःसां बाय्, ४ छायाःसा इपिं
परमेश्वरं ल्यया तःपिं जातियापिं खः।
वय्कलं इमित थः हे काय्पिं यानाः
इमिगु दथुइ चवनाः वय्कःयागु
तःधंगु शक्ति क्यनादिल। इपिं नाप
बाचा चिनाः व्यवस्था नं बियादिल।
वय्कःया आराधना यायेगु स्यनादिल,
अले बचं नं बियादिल।* ५ ख्रीष्टया
तापाःबाज्यापिं इमि नं तापाःबाज्यापिं
खः। ख्रीष्ट थः नं इपिं थें थ्व हे जातय्
बूगु खः। वय्कः दक्वसित राज्य
यानादीम्ह परमेश्वर खः, वय्कः सदां
तःधनेमा। आमेन।

६ यहूदी जातयापिन्सं थौं तकं
ख्रीष्टयात विश्वास मयाःसां परमेश्वरं
बाचा चिनाः धयादीगु वचन सितिं
वंगु जुइ मखु। छायाःसा यहूदी
जातय् बूपिं सकलें परमेश्वरया मनूत
मखु। ७ अथे हे अब्राहामया सन्तान
फुक्कं परमेश्वरया सन्तान जुइ मखु।
छायाःसा “इसहाकयापाखें हे छिमि
सन्तान दइ” धकाः परमेश्वरं धयादीगु
दु।* ८ अय्जूगुलिं अब्राहामया
इच्छां दुपिं सन्तान जुइवं परमेश्वरया
सन्तान जुइ मखु। बचंया सन्तान
जक परमेश्वरया सन्तान खः। ९ उकिं
हे ला खःनि, परमेश्वरं “थ्व हे इलय्
थन लिहां वये, उबलय् छिमि कलाः

साराया काय् दये धुंकी” धका:
धयादीगु।*
१० श्व काय् भी तापा:बाज्या
इसहाक खः। वं रिबेका नापं ब्याहा
याये धुंका: वं निम्ह काय्पिन्त नापं
बुकल। ११ अले निम्हं काय् बुइ न्ह्यः
हे, अले भिंगु मभिंगु ज्याखँ मया:-
निबलय् हे थःत यःथें परमेश्वरं ल्यया-
दिल। १२ थथे धर्मकर्मकथं मखु, बरु
परमेश्वरं ल्ययादीकथं रिबेकायात
धयादिल —

“तःधिम्हय्सिनं चिधिम्हय्सिगु
सेवा याइ।”*

१३ “याकूबयात माया याना,
एसावयात धा:सा मयय्का।”*

१४ श्व खँय् भीसं छु धाये फु? थथे
धायेवं तुं परमेश्वरं अन्याय यानादी
ला? अथे ला गुब्सं नं यानादी मखु।
१५ वय्कलं मोशयात नं थुकथं
धयादिल —

“जिं सुयात कृपा याये मास्ति वइ
वयात कृपा याये।
जिं सुयात दया याये मास्ति वइ
वयात दया याये।”*

१६ थुकिं सी दत, श्व खँ फुक्कं
परमेश्वरयागु दयां याना: जक जूगु खः,
मनूया कुतलं व मनूयात यःथें याना:
जूगु मखु। १७ धर्मशास्त्रय् परमेश्वरं
फारोयात थथे धयादीगु दु —

“अय्न् जिगु शक्ति क्यनेत
व पृथ्वीइ न्यंक जिगु नां
कायेमा धका: हे
जिं छन्त म्वाकातयागु खः।”*

१८ अय्जूगुलिं वय्कलं दया यानादी
मास्ति वःम्हय्सित दया यानादी। अले
सुयागु नुगः छाय्के मास्ति वः वयात
छाय्कादी।

कुमा: व थलबल

१९ छिमिसं जितः थथे न्ह्यसः
याइ — “अय्सा परमेश्वरं भीत छाय्
दोष बियादीगु लय् सा?” वय्कःयागु
इच्छायात पने फुम्ह सु दु?

२० मनू जुया: परमेश्वरयात लिसः
बीम्ह छ सु खः? जितः छाय् थथे
दय्का धका: दय्कातःगु सामानं
दय्कुम्हय्सित न्ह्यसः याइ ला?*

२१ छु छम्ह कुमा:यात न्हायातःगु चां
बुत्ता तयातःगु थल दय्केगु व बुत्ता

तया मतःगु थल दय्केगु अधिकार मदु
ला? * २२ परमेश्वरया तं व थःगु शक्ति
क्यनादी मास्ति वःसा वय्कःयात सुनां
पने फइ? वय्कलं थःत हीमी चाय्का
च्वंपिं मनूत खनाः नं तं चाया मदिसे
सह याना तुं च्वनादिल। २३ वय्कलं
भीत वय्कःयागु दया मायायागु धुकू
सीके बीत थथे दया माया यानादीगु
खः। वय्कलं भीत न्हापांनिसें थःगु
नां तःधंकेत ल्ययादीगु खः। २४ थथे
सःतेत ल्यया तःपिं भीपिं हे खः।
यहूदीत जक मखु, यहूदीमखुपिन्त नं
वय्कलं सःतादिल।

२५ थ्व हे खँ होशेयागु सफुलिइ
च्वयातःगु दु —

“थः मनू मखुपिन्त
जिं थः मनू याये,
अले माया मयानाम्हय्सित
जिं ‘माया याइम्ह’ धकाः
धाये।”*

२६ अले

“हानं थथे च्वयातःगु दु —
‘छिपिं थः मनूत मखु’ धकाः
धयातःगु थासय्

‘म्वाःम्ह परमेश्वरया काय्पिं
धकाः इमित धाइ।’”*

२७ इस्राएलयात कयाः यशैयां थथे
धाःगु दु —

“इस्राएलया सन्तान
समुद्रय् च्वंगु फि थें यक्व दुसां
ल्यं दुपिं जक बचय् जुइ,
२८ छायाधःसा प्रभुं याकनं हे
थ्व पृथ्वीयागु न्याय यानादी।”*

२९ यशैयां हानं थथे धयातःगु दु —

“शक्ति दुम्ह परमेश्वरं
भीत सन्तान ल्यंका मदीगु
जूसा
सदोम व गमोरायागु गति जूथें तुं
भीगु नं अथे हे गति जुइगु
खः।”*

यहूदीतय्सं विश्वास मयाःगु

३० थज्याःगु खँय् भीसं छु धायेगु
लय्? धर्मी जुइत मस्वःपिं यहूदी-
मखुपिं मनूत इमिगु विश्वासं यानाः
धर्मी जुल। ३१ व्यवस्था मानय् यानाः
धर्मी जुइत स्वयाः जूपिं यहूदीतय्सं

६:२१ यर १८:१-१०; २ तिमो २:२०-२१ ६:२५ होशे २:२३ ६:२६ होशे १:१०

६:२७-२८ यशै १०:२२-२३ ६:२९ यशै १:६

धा:सा विश्वास मयाना: व व्यवस्था मानय् याये मफया: धर्मी जुइ मफुत।
३२ थथे जूगु छाया लय्? विश्वास याना: धर्मी जुइत मस्वसे धर्मकर्म जक याना: धर्मी जुइत स्व:गुलिं इपिं थथे जूगु ख:। लुफिं हाइगु ल्वहँतय् इपिं लुफिं हा हे हात। ३३ थथे नं चवयात:गु दु —

“जिं सियोनय्

इमित लुफिं हाकेत छग: ल्वहं व क्वथलेत छग: ल्वहंधी तया चवना।

वय्क:यात विश्वास याना जुइपिनसं धा:सा

गुब्सं लज्या चाय् माली मखु।”*

१० १य:पिं दाजुकिजापिं, यहूदीत नं बचय् जुइमा धयागु जिगु इच्छा दुगुलिं परमेश्वरं इमित बचय् यानादीमा धका: प्रार्थना यानाचवनागु ख:। २ परमेश्वरयागु नितिं इमिके जोश दु जिं थुकिया साक्षी बी। अयूनं इमिसं बांलाक थुइका सय्कात:गु मदु। ३ परमेश्वरयागु धार्मिकतायात थुइके सीके मफुगुलिं इमिसं थ:पिनिगु हे धार्मिकतायात दय्केत स्वल। अय्जूगुलिं इपिं परमेश्वरयागु धार्मिकताया अधिनय् मचवं। ४ ख्रीष्टं

हे व्यवस्था पूर्वका दीगुलिं वय्क:यात हे विश्वास याना: मनूत धर्मी जुइ।

सकसितं दइगु उद्धार

५ मोशां थथे चवया थकूगु दु — “व्यवस्था मानय् याना: धर्मी जुइत स्वइम्ह मनू व्यवस्थां हे म्वाइ।” * ६ ख्रीष्टयात विश्वास याना हे जक मनूत परमेश्वरया न्ह्य:ने धर्मी ठहरय् जुइ। अय्जूगुलिं विश्वासं धर्मी ठहरय् जूपिं छिमिसं थथे मतिइ तये मते — “ख्रीष्टयात क्वत हयेत स्वर्गय् सु वनी?” ७ हानं “सीम्ह ख्रीष्टयात म्वाका हयेत पातालय् सु क्वहां वनी?” धका: नं मतिइ तये मते। ८ परमेश्वरयागु वचन छिमिगु न्ह्य:ने हे दु, छिमिगु म्हुतुइ व नुगलय् दु। जिमिसं न्यंकागु भिंगु खँ हे थ्व विश्वासयागु ख:। * ९ येशू हे प्रभु ख: धका: छिमिगु म्हुतुं धाल धा:सा व सीम्ह येशूयात परमेश्वरं म्वाकादीगु ख: धका: विश्वास या:सा छिमिगु उद्धार जुइ। १० मनूतय्सं नुगलंनिसें विश्वास या:सा धर्मी जुइ, अले म्हुतुं स्वीकार या:सा उद्धार जुइ। ११ वय्क:यात विश्वास याइपिं सुनानं लज्या चाय् माली मखु धका:

न्हापां हे धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु दु।* १२वय्कःयात विश्वास याइ-पिन्त यहूदीत व यहूदीमखुपिं धकाः पाकी मखु, छायाःसा वय्कः सकसियां प्रभु खः। अले थ्व हे प्रभुं वय्कःयागु नां काक्वसित यक्व आशिष बियादी। १३थुकथं प्रभुयागु नां काइपिं सकसिगु उद्धार जुइ।*

१४अय्सा वय्कःयात विश्वास या हे मयाःपिन्सं गथे यानाः वय्कःयागु नां काये फइ? अले वय्कःयागु खँ गुबलें हे मन्यंपिन्सं गथे यानाः विश्वास याये फइ? सुनानं मधाय्कं इमिसं गथे यानाः न्यनी? १५मछ्वय्कं गथे यानाः मनूतय्सं न्यंकः वनी? यशैयायागु सफुलिइ थथे च्वयातःगु दु —

“भिगु खँ न्यंक वःपिं मनूत वया च्वंगु गुलि बांलाः।”*

१६अय्सनं यहूदीत फुक्कसिनं भिगु खँय् न्हाय्पं मब्युनि। थ्व हे खँ यशैयां नं च्वया थकल — “प्रभु, जिमिसं न्यंकागु खँय् सुनां विश्वास याःगु दु?”* १७अथे जूगुलिं विश्वास न्यनाः दइ, अले न्यनेगु खँ स्त्रीष्टयागु वचनं वइ। १८अय्सनं जिं न्ह्यसः याये — छु

इमित त्वहः तयेगु लँ दु ला? छु इमिसं गुबलें हे मन्यनि ला?

“धात्थें धायेगु खःसा इमिगु सुचं संसार न्यंक न्यनाच्वंगु दु। अले संसारया कुंकुलामय् थ्यंक तायेदयाच्वंगु दु।”*

१९जिं हानं धाये — अय्सा छु इस्त्राएलीतय्सं थ्व खँ थुइके मफुत ला? थु ला थू, अय्सनं वास्ता मयाः, छायाःसा दकलय् न्हापां मोशां थथे धया थकल —

“जिं नं थः मखुपिं मनूत पाखें इमिगु नुगः मुइके, छगू मूर्ख जातिया पाखें इमित तं चाय्के।”*

२०यशैयां अज्ज मग्यासे धाल —

“जितः माला मस्वःपिन्सं जितः लुइकल। जितः न्यने कने मयाःपिन्त जिं हे जि सु खः धकाः क्यना बिया।”*

१०:११ यशै २८:१६ १०:१३ योए २:३२ १०:१५ यशै ५२:७ १०:१६ यशै ५३:१
१०:१८ भज १६:४ १०:१९ व्य ३२:२१ १०:२० यशै ६५:१

२१ इस्त्राएलीतय्त धा:सा परमेश्वरं थथे
धा:गु दु —

“धयागु खँ मानय् मजुइपिं
व मखुगु जक याना जुइपिं
अतेरि मनूतय्त न्हिच्छि जिं ल्हा:
व्वय्काचवनागु दु।”*

इस्त्राएलीतय्त परमेश्वरं
दया माया यानादीगु

११ १ अथेजूसा जिं धाये —
परमेश्वरं वय्क:या मनूतय्त
त्व:तादी धुंकल ला? थथे मखु।
जि थ: हे नं अब्राहामया सन्तान,
बेन्यामीन कुलयाम्ह छम्ह इस्त्राएली
ख:।*

२ न्हापांनिसें ल्यया त:पिं वय्क:या
मनूतय्त परमेश्वरं त्व:तादीगु मदुनि।
एलियायागु खँ धर्मशास्त्रय् चवयात:गु
छिमिसं मस्यू ला? इस्त्राएलीतय्त
मभिका: एलियां परमेश्वरयात थथे
बिन्ति यात — ३ “प्रभु, छिकपिनि
अगमवक्तातय्त इमिसं स्याये धुंकल।
बलि बिया: होम यायेगु छिकपिनिगु
थाय् नं इमिसं थुना छ्वये धुंकल। आ:
जि याक:चा हे जक ल्यं दनि, जित: नं
इमिसं स्यायेत स्वया च्वन।”*

४ परमेश्वरं वयात छु लिस:
बियादिल? “बालद्य:यात पुजा
मयाइपिं न्हय्द्व: मनूतय्त जिं ल्यंका
तयागु दु।”*

५ थौं तक नं परमेश्वरयागु दया मायां
ल्ययादीपिं ल्यं दनिपिं गुलिं गुलिं
इस्त्राएलीत दनि। ६ थथे दया मायां जूगु
ख:, ज्यां मखु, मखुसा दया माया दया
माया हे जुइ मखु।

७ अले छु जुल लय्? इस्त्राएलीतय्सं
छु कायेत कुत: यानाचवंगु ख: व
काये मफुत। ल्यया त:पिन्सं धा:सा
काये खन। मेपिन्सं परमेश्वरया खँ
मन्यंसे अतेरि जुयाच्वन। ८ थ्व खँ थथे
चवयात:गु दु —

“परमेश्वरं इमित थुइके मफइगु
आत्मा,
खनी मखुगु मिखा व ताइ मखुगु
न्हाय्पं,
थौं तक नं बियात:गु दु।”*

९ दाऊद जुजुं नं थथे धया थकल —

“इमिगु भ्वजं इमित नाश यायेमा,
इमिगु पवित्र भ्वय् इमिगु नितिं
स्वतिपाँय् जुइमा।

१० इमिगु मिखा कां जुइमा,
इमिगु दुगःक्वँय् चाःतुइमा।”*

११ अय्जूगुलिं जिं धाये — छु
यहूदीत नाश हे जुइक लुफिं हानाः
क्वदले धुंकल ला? अहं, अथे मखु,
बरु इमिसं पाप याःगुलिं इमित नुगः
मुइके बीत यहूदीमखुपिन्थाय् मुक्ति
वल। १२ थुकथं इमिसं पाप याःगुलिं
संसारयात यक्व हे भिन, अथे हे इपिं
स्यनाः यहूदीमखुपिन्त यक्व आशिष
दत धाःसा भन इस्राएलीत फुक्कसिनं
विश्वास याइबलय् गुलि जक भिनिगु
जुइ।

यहूदीमखुपिन्त मुक्ति

१३ आः जिं यहूदीमखुपिन्त धया-
चवना। जितः यहूदीमखुपिनि प्रेरित
यानाः इमिथाय् छ्वयादीगुलिं जिं
थ्व ज्यायात चवछाये। १४ थुकथं
जिमि यहूदी दाजुकिजापिं मध्ये गुम्हं
गुम्हय्सित बचय् यायेत जिं इमित
नुगः मुइके बी। १५ छायाःसा इमिसं
इन्कार यानाः हे ला संसारयापिं मनूत
परमेश्वर नाप मिलय् जुल धाःसा, भन
इमित थः हे नाल धाःसा सीपिन्त
म्वाकेगु ति मग्यनी ला? १६ छाये
हःगु छकुचा जक छ्वचुं पवित्र जूसां

न्हायातःगु छ्वचुं छग्वारां पवित्र जुइ।
अथे हे सिमाया हा पवित्र जूसा कचा
मचा नं पवित्र जुइ।

१७ अथे हे गुलि कचात त्वधुला वं
थें यहूदीत नं गुम्हं गुम्हं परमेश्वरयात
त्वःताः वन। छिपिं यहूदीमखुपिं
धाःसा जंगली जैतूनमा लिसे
कचा स्वाःथें स्वाये धुंकल। उकिं
जैतूनमायागु हा व रस छिमिसं नं काये
खन। १८ अय्जूगुलिं छिपिं स्वाना
तःपिं कचा जक जूगुलिं तःधंछुइ मते।
तःधंछुइत छिमिसं थ्व खँ लुमंकि —
कि हायात नका तइपिं छिपिं मखु,
बरु छिमित नका तइम्ह हा खः।

१९ थथे “जिपिं स्वायेत ला कचा
त्वधुला वंगु खःनि” धकाः छिमिसं
धाये फु। २० थ्व खँ ला सत्य खः।
इमिसं विश्वास याना चवने मफुगुलिं
हे इपिं थथे त्वधुला वन, उकिं
छिमिसं क्वात्तुक विश्वास यानाचवने
माल। अय्जूगुलिं छिपिं तःधंछुइ
मते, बरु स्यना वनी ला धकाः ग्याना
चवँ। २१ परमेश्वरं अथें दया वःगु
कचामचायात ला ल्यंका मदी धाःसा
छिमित जक ल्यंकादी ला?

२२ थुकथं यानादीम्ह परमेश्वर दया
माया यानादीम्ह नं खः, अले सजाँय
बियादीम्ह नं खः। स्यना वंपिन्त

वय्कलं सजाँय बियादी, छिमित
धा:सा दया माया यानादी। छिमिसं
नं वय्क:यागु दया माया मयय्का:
मच्चवँसे वास्ता मया:सा छिमित नं
ध्यना छ्वइ। २३ इमिसं परमेश्वरयात
हानं विश्वास याना: लिहां वल धा:सा
परमेश्वरं आ: नं इमित स्वानादी फुनि।
२४ छिपिं यहूदीमखुपिं जंगली जैतून
सिमाया कचा जुया नं पक्का जैतूनया
सिमाय् स्वाये हल। यहूदीत धा:सा
पक्का जैतूनया कचात थें ख:।
अथेजूगुलिं उकिया त्वधूगु कचात
हानं व हे जैतून सिमाय् स्वायेत गुलि
अ:पुइगु जुइ!

परमेश्वरं सकसितं दया माया यानादी

२५ दाजुकिजापिं, थ्व गुप्ति खँ
थुइका: छिपिं थ: थ: हे बुद्धिमान
जुइगु स्वये मते। गुप्ति खँ थ्व हे
ख: — गुबलय् तक यहूदीमखुपिनिगु
ल्या: गाइ मखु अबलय् तक यहूदी-
तय्गु मिखा चाली मखु। २६ थुकथं
फुकक इस्राएलीत बचय् जुइ। थथे
चवयात:गु दु —

“बचय् याइम्ह सियोनं भाइ,
अले वय्कलं याकूबया
सन्तानयात

पापं छुतय् यानादी।*

२७ जिं इमिगु पाप मदय्का बीत
इपिं नापं थथे बाचा चिने।”*

२८ छिमिसं भिगु खँ न्यना: इपिं
परमेश्वरया शत्रु जुल। अय् नं वय्कलं
इमि तापा:बाज्यापिन्त ल्यया-
त:गुलिं इपिं वय्क:या य:पिं ख:।
२९ छाया:धा:सा वय्कलं ल्यय् धुंकू-
पिन्त त्व:तादी मखु, अले बियादी
धुंकूगु वरदान लित कयादी मखु।
३० न्हापा ला छिपिं नं छक: वय्क:-
यात मानय् मया:पिं ख:, आ: धा:सा
वय्कलं छिमित दया माया याना-
दिल। इमिसं वय्क:यात मानय्
मया:गुलिं थथे जूगु ख:। ३१ छिमित
दया माया या:गुलिं इपिं अतेरि
जुयाचवंगु ख:। छन्हु इमित नं दया
माया यानादीतिनि। ३२ वय्कलं
फुकक मनूतय् हे दया माया
यायेत इमित आज्ञा मानय् मयाइपिं
यानादिल।

परमेश्वरयागु स्तुति

३३ अहो! परमेश्वरया धन,
ज्ञान व बुद्धि गुलि त:धं!
वय्कलं यानादीगु न्याय
थुइकां थुइके मफु।

अले वय्कःयागु लंपुं
सीकेत तसकं थाकु।*

३४ वय्कःयागु मन सीके
फुम्ह सु दु?

वय्कःयात सल्लाह
बी फुम्ह सु दु?*

३५ वय्कलं त्यासा पुले माय्क
वय्कःयात ब्यूम्ह हे सु दु?*

३६ फुक्कं परमेश्वरं सृष्टि
यानादीगु खः।

वय्कलं हे यानाः
अले वय्कःयात हे
फुक्क दुगु खः।

वय्कःया हे सदां
जय जय जुया चवनेमा!*

आमेन।

परमेश्वरया सेवा

१२ १ यःपिं दाजुकिजापिं, थथे
परमेश्वरयागु दया मायां
यानाः वय्कःयात यय्क, पवित्र
जुइक, छिमिगु जीवन वय्कःयात
यः कथं देछाया ब्यु। थथे यायेगु
हे दुनुगलंनिसें सेवा यायेगु खः।
२ आवंनिसें थ्व संसारयापिं मनूतय्सं
याना जूथें छिमिसं याना जुइ मते, बरु
मनयात हीकाः न्हूपिं मनूत जुया च्वँ।

थुकथं याना जूसा परमेश्वरयागु इच्छा
छु खः, अले भिंगु, वय्कःयात यःगु,
व छु खँ ठीक जू छिमिसं बांलाक
सीके थुइके फइ।

३ परमेश्वरं जितः दया माया याना-
दीगुलिं छिपिं फुक्कसिनं थःत
तःधंम्ह धकाः मतिइ तया जुइ मते
धकाः जिं छिमित बिन्ति यानाचवना।
परमेश्वरं छिमित बियादीगु विश्वास
गपाय्धंगु खः उलि हे जक बांलाक
बिचाः या। ४ छायाधाःसा मनूया म्ह
छगू जूसां उकी यक्व म्हब्व दु। अले
फुक्क म्हब्वतय्गु ज्या छगू हे जुइ
मखु। ५ थथे हे भीपिं नं यक्व दसां
ख्रीष्टयागु म्हय् ला छम्ह हे जक खः।
अले थी थी म्हब्वत छगू छगू यानाः
मिलय् याना तःपिं खः।*

६ परमेश्वरं भीत दया माया यानाः
बियातःगु थी थी वरदानयात भीसं
छचले माल। अगमवाणी कनेगु
वरदान दःसा वं विश्वासं थ्व ज्या
यायेमाः। ७ सेवा याइगु वरदान दःसा
सेवा हे याये माः। स्यनेकने यायेगु
वरदान दःसा स्यनेकने हे यायेमाः।
८ अर्ती बीगु वरदान दःसा अर्ती
बीगु हे यायेमाः। बीगु वरदान दःसा
दुनुगलंनिसें बीगु यायेमाः। नायः

जुइगु वरदान दःसा बुद्धि पूरय् यानाः
यायेमाः। कर्पिन्त दया माया यायेगु
वरदान दःसा लय्तायाः या।*

धात्थेंम्ह विश्वासीं याये माःगु खँ

६दुनुगलंनिसें छिमिसं धात्थेंगु माया
या। मभिंगु फुक्कं त्वःता छ्व। छु छु
भिंगु खः व हे जक क्वात्तुक ज्वना
ति। १०छिपिं विश्वासी दाजुकिजापिं
थःथवय् दुनुगलंनिसें माया याना
च्वँ। थःथवय् हनाबना तया च्वँ।
११याये माःगु ज्याय् अल्छी चाये मते।
दुनुगलंनिसें जोश दय्काः प्रभुयात
सेवा याना च्वँ। १२छिमिके तःधंगु
आशा दुगुलिं लय्ताया च्वँ। दुःखकष्ट
जूसां सह याना च्वँ। प्रार्थना यायेगु
गुबलें त्वःते मते। १३मगाःमचाःपिं
दाजुकिजापिन्त ग्वाहालि या। छेंय्
पांहा वःपिन्त दुनुगलंनिसें सेवा
यायेगु या।

१४छिमित सास्ति ब्यूपिन्त सुवाः
ब्यु, इमित सराः बी मते।* १५लय्-
ताय्त् च्वपिं नाप छिपिं नं लय्ता।
अले ख्वया च्वपिं नाप छिपिं नं ख्व।
१६छिपिं फुक्कं मिलय् चलय् जुयाः
च्वनेगु या। तःधंछु जुइ मते, थःत
जक यःथें याना जुइ मते, बरु चिधंपिं

नाप बुला जुइगु बानि त्वःते मते।
गुबलें घमण्डी जुइ मते।*

१७मभिंगुया पलेसा मभिंगु हे याये
मते, बरु फुक्क मनूतय्त् यइपुसे च्वंगु
व भिंगु जक याना जु। १८फुक्क मनूत
नाप फयां फतलय् मिलय् जुया च्वनेगु
कुतः या।

१९यःपिं दाजुकिजापिं, छिपिं थः-
पिन्सं हे पलेसा कायेगु स्वये मते, बरु
परमेश्वरया तच्वःगु तंमय् त्वःताब्यु।
छाय्धाःसा धर्मशास्त्रय् च्वया तःगु
दु,

“बदला कायेगु जिगु ज्या खः,
जिं इमित सजाँय बी”
परमप्रभुं धयादी।*

२०धर्मशास्त्रय् च्वया तःथें याना
च्वँ —

“थः शत्रु द्यांलाःसा
वयात नयेगु ब्यु,
अले पित्याःसा
वयात त्वने ब्यु।
थथे यात धाःसा
मछालाः वयागु ख्वाः
ह्याउँसे च्वनी।”*

२१ मभिंगुलिं छिमित त्याके बी मते, बरु छिमिसं भिंगु याना: मभिंगुयात त्याके फय्कि।

सरकारं धा:थें चवने मा:

तीतस ३:१-११; १ पत्रुस २:१३-१७

१३ १ फुकक मनूत सरकारया अधिनय् चवने मा:। परमेश्वरं थुमित अधिकार बियात:गु ख:, मे-पिन्सं बियात:गु मखु। थौकन्हय् दुपिं हाकिमतय्त नं परमेश्वरं हे ल्ययादीगु ख:। २ अय्जुगुलिं सुनां अधिकार दुपिं मनूतय्गु खँ मानय् याइ मखु, परमेश्वरयात मानय् मया:गु ति ग्यनी। वय्कलं इमित सजाँय बियादी। ३ हाकिमत खना: मभिंपिं मनूत जक ग्याइ। भिंपिं मनूत ग्याइ मखु। छिपिं हाकिमत खना: मग्यासे चवने मास्ति व: ला? अय्सा भिंगु भिंगु ज्या जक याना च्वँ, अले हाकिमतय्सं छिमित स्याबास बी। ४ इपिं छिमित भिंगु यायेत तया त:पिं परमेश्वरया सेवकत ख:। अय्नं छिमिसं मभिंगु ज्या याना जुल धा:सा इपिं खना: छिपिं ग्याये माली, छाय्धा:सा सुनानं म्वाय्कं तरवार घाना वइमखु। इपिं मभिंगु ज्याखँ याना जुइपिन्त सजाँय बीत

तया त:पिं परमेश्वरया सेवकत ख:। ५ थथे जूगुलिं परमेश्वरया तं पाखें जक बचय् जुइत मखु, थ:गु विवेकयागु नितिं नं हाकिमतय्सं धा:थें चवने मा:।

६ उकिं हे ला ख:नि, छिमिसं कर पुले मा:गु। हाकिमत फुककं थज्या:गु हे ज्या यायेत तया त:पिं परमेश्वरया सेवकत ख:। ७ उकिं इमित पुले मा:गु फुककं पुला ब्यु, कर पुले मा:पिन्त कर पु, भन्सार पुले मा:पिन्त भन्सार पु। अथे हे मानय् याये मा:पिन्त मानय् या।*

छम्हं मेम्हय्सित याये मा:गु माया

८ थ:थवय् माया यायेगु बाहेक सुयाकें छुं त्याये काये मते। मेपिन्त माया याइपिन्सं व्यवस्था पूर्वकी। ९ व्यवस्थाय् थुकथं धयात:गु दु — व्यभिचार याये मते, सुयातं स्याये मते, खुया काये मते, लोभ याये मते। अले मेगु आज्ञा फुककं थुकी दुने हे ला: —

“थ: ज:लाख:लापिन्त थ:त थें हे माया या।” *

१० मायां मेपिन्त स्यंकी मखु, उकिं माया यायेगु हे व्यवस्था पूर्वकेगु ख:।

१३:६-७ मती २२:२१; मर्क १२:१७; लूक २०:२५

१३:६ प्रस २०:१३-१५,१७; व्य ५:१७-१९; लेवी १९:१८

११ छिमिसं थ्व संसारय् गज्या:गु ई वया च्वंगु दु बांलाक बिचा: याना च्वँ, छनेगु त्व:ता: दनेगु ई वये धुंकल। उद्धार कायेगु ई न्हापा भीसं विश्वास यानाबलय् स्वया: नं न्ह्य:ने थ्यने धुंकल। १२ चा फुइन, आ: न्हि वइन। उकिं खिउँबलय् यायेगु ज्या त्व:ता: ज:यागु ल्वाभ: ज्वना: तयार जु। १३ थुकथं भीगु चालचलन जलय् च्वंपिनिगु थें याये माल, उकिं भीसं मोजमज्जा यायेगु, अय्ला: त्वना जुइगु, व्यभिचार यायेगु, ला:ला:थे सना जुइगु, ल्वापु यायेगु, नुग: मुइकेगु त्व:ता छ्वये माल। १४ थथे मयासे बरु न्ह्यागु या:सां प्रभु येशू ख्रीष्टयात यय्क जक याना च्वँ। थ: य:थें जक याना जुइ मते।

दाजुकिजापिन्त कुंखिने मते

१४ १ विश्वास बमला:निम्ह मनू-यात संगतिइ लसकुस या, वयागु खँयात कया: जवा:सवा: याये मते। २ विश्वास बल्ला:म्ह मनुखं थ:त य:गु न्ह्यागुं नइ, विश्वास बमला:म्ह मनुखं वाउँचा जक नइ। ३ अथे न्ह्यागुं नइम्हय्सिनं मनइम्हय्सित क्वह्यंके मते, अथे हे मनइम्हय्सिनं नं नइम्हय्सित कुंखिने मते। छाया:सा

परमेश्वरं इमित थ: मनू दय्कादीगु ख:। ४ मेपिनि च्य:यात न्याय याइम्ह छ सु ख: ? वं या:गु ज्या बांला: बांमला: धका: वया मालिकं हे न्याय याइ। वं बांला:गु ज्या याये फइ, छाया:सा वया मालिकं वयात लिधंसा बी फु।

५ गुम्ह गुम्हय्सिनं मेमेगु दिनयात स्वया: छन्हुयात त:धं धका: मानय् याइ। गुम्ह गुम्हय्सिनं फुक्क दिनयात उत्थें ख: धका: मानय् याइ। फुक्कं थ: थ:म्हं विश्वास यानागु खँय् पक्का जुया च्वने मा:। ६ मेमेगु दिन स्वया: छन्हुयात त:धंकीम्हं प्रभुया नितिं हे त:धंकी। सुनां नयेनी याइ वं प्रभुया नितिं नइ, छाया:सा वं परमेश्वरयात सुभाय् बिया: नइ। अथे हे मनइम्हय्सिनं प्रभुया नितिं नइ मखु, अय्न् वं नं परमेश्वरयात सुभाय् बी।*

७ भीपिं सुं नं थ:गु नितिं म्वाना च्वनागु मखु। अले सुं नं थ:गु नितिं सी मखु। ८ भीपिं म्वाना च्वंसा प्रभुयागु नितिं हे म्वाना च्वनेगु ख:। भीपिं सीसां प्रभुयागु नितिं हे सीगु ख:। अय्जूगुलिं सीसां म्वा:सां भीपिं प्रभुया मनूत ख:। ९ छाया:सा म्वा:पिनि नं सीपिनि नं प्रभु जुइत हे ख्रीष्ट सिना: हानं म्वानादिल।

१० अयजूगुलिं छिपिं वाउंचा जक नइपिन्सं थः दाजुकिजापिन्त छाया कुंखिनेगु? छिपिं न्ह्यागुं नइपिन्सं थः दाजुकिजापिन्त छाया हेस्यानागु? न्यँ, न्याय यानादीबलय् भीपिं फुककं परमेश्वरया न्ह्यःने चवने मानि।*
११ धर्मशास्त्रय् थथे चवयातःगु दु —

“प्रभुं धयादिल —

जिं धात्थें धाये —

फुकक मनूतय्सं

जिगु न्ह्यःने पुलिं चुइ माः।

अले हानं फुककसिं

जि परमेश्वर खः धकाः

धायेमाः।”*

१२ थुकथं भीपिं छम्ह छम्हय्सिनं थः थःगु ल्याः चाः परमेश्वरयात बी माः।

नये त्वनेगुलिइ सुयातं कुंखिने मते।

१३ अयजूगुलिं भीसं दाजुकिजापिन्त कुंखिनेगु त्वःता छ्वये माल, अले इमित क्वथलेगु व पापय् लाकेगु ज्या गुब्सं याये मखु धकाः भीसं पक्का याये नु।

१४ प्रभु येशूयात विश्वास यानागुलिं छुं नं नसा थः हे अशुद्ध धयागु मदु धकाः जिं बांलाक थुइकाः सीका

तयागु दु। सुनानं थ्व अशुद्ध खः धकाः बिचाः याःसा वयात व अशुद्ध हे जुइ। १५ छिमिगु नयेगु त्वनेगुलिं यानाः दाजुकिजापिनि नुगलय् स्यात धाःसा छिमिसं इमित अज्जं माया याये मफुनि। नयेगु त्वनेगुलिं छिमि दाजुकिजापिन्त स्यंके मते, छायाधाःसा इमिगु नितिं हे ख्रीष्ट सिनादिल। १६ अयजूगुलिं छिमित भिंगु छु खः उकियात कर्पिन्सं मभिं धाय्के मते। १७ परमेश्वरयागु राज्य नयेगु व त्वनेगु जक मखु, बरु पवित्र आत्मां बियादीगु धार्मिकता, शान्ति व आनन्द खः। १८ थुकथं ख्रीष्टयागु सेवा याना जुइम्ह मनूयात परमेश्वरं स्याबास बियादी, अले वं थथे याना जूगु खनाः मनूतय्सं नं थ्व भिंम्ह मनु खः धकाः धाइ। १९ उकिं छु याःसा शान्ति जुइ, अले फुकक मिलय् जुयाः सक्कसिगुं भिं जुइगु खः, व जक याना जुइगु स्वये माल।

२० छिमिगु नयेगु त्वनेगुलिं परमेश्वरयागु ज्यायात स्यंके मते। धात्थें धायेगु खःसा फुकक नसा शुद्ध जू, अयूनं सुनानं नये त्वनेगुलिं मेम्ह विश्वासीयात स्यंकल धाःसा वं द्वंकूगु जुइ। २१ धात्थें हे — ला मनयेगु, दाखमद्य मत्वनेगु व थः

दाजुकिजापिन्त स्यंकीगु छुं नं मयायेगु हे बांलाः। २२थ्व खँय् छिमिसं छु बिचाः यानाः परमेश्वर व छंगु दथुइ जक ति। थःम्हं भिं ताय्कूगु खँय् संका मयाइम्ह मनु हे धन्यम्ह खः। २३सुनानं संका यानाः नल धाःसा परमेश्वरं वयात दोषी यानादी, छायाःसा वं विश्वास यानाः मनःगु जुइ। थःगु विश्वासकथं मयाःगु न्ह्यागुं पाप खः।

मेपिन्त याये माःगु वास्ता

१५ १थथे भी बल्लाःपिन्सं बमलाःपिन्त विश्वासी जुयाः म्वाना चवनेत ग्वाहालि यायेमाः, भीत जक यःथें याना जुइ मज्यू। २भी फुक्कसिनं थः जःलाखःलापिन्त भिं जुइगु मतिइ तयेमाः, अले जक इमिगु विश्वास बल्लाना वइ। ३मुक्ति बीम्ह ख्रीष्टं नं थःत यःथें याना मजूगु खँ धर्मशास्त्रय् थुकथं च्वयातःगु दु — “छितः क्वहांकिपिन्सं जितः नं क्वहांकाहःगु दु।”* ४न्हापा न्हापा जूगु च्वयातःगु फुक्क खँ भीत स्यनेत खः। धर्मशास्त्रय् च्वयातःगु पाखें ग्वाहालि कयाः सह यानाच्वन धाःसा भीत आशा दइ।

५सह याये फय्कादीम्ह अले ग्वाहालि बियादीम्ह परमेश्वरं छिपिं

सकसिनं छप्पं जुयाः येशू ख्रीष्टयागु लँपुइ वने फय्कादीमा। ६थथे छिपिं फुक्कं छप्पं जुयाः छगू हे सलं भी प्रभु येशू ख्रीष्टया बाः परमेश्वरयात जय जय याये फयेमा।

७परमेश्वरयात जय जय यायेमा धकाः ख्रीष्टं छिमित नालादी थें तुं छिमिसं नं बल्लाःपिं व बमलाःपिं दाजुकिजापिन्त नाला कायेगु या। ८जिं छिमित धाये — परमेश्वर भरोसा याये बहःम्ह खः धकाः सीके बीत ख्रीष्ट हे यहूदीतय् च्यः थें जुयादिल। इमि तापाःबाज्यापिन्त बचं बियादीगुलिं ९यहूदीमखुपिन्सं नं परमेश्वरं दया माया यानादीगुलिं वय्कःयात जय जय यायेमा धकाः ख्रीष्ट भायादीगु खः। धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु —

“यहूदीमखुपिं दुथाय् नं जिं छितः जय जय याये छिगु नां कयाः भजन हाले।”*

१० धर्मशास्त्रय् नं थथे च्वयातःगु दु —

“हे जातित!
वय्कःया मनूत नाप
ल्यताया च्वँ।”*

११ हानं थथे च्वयातःगु दु —

फुक्क यहूदीमखुपिन्सं नं
प्रभुयात जय जय या।
फुक्क जात जातियापिन्सं नं
म्ये हालाः
वय्कःया प्रशंसा या!*

१२ अले यशैयां नं थथे धाःगु दु —

“यिशैया सन्तान दइ,
वं यहूदीमखुपिन्त राज्य याइ।
अले इमिसं वय्कःयाके हे आशा
तइ।”*

१३ छिमिसं विश्वास याःगुलिं भरोसा
याये बहःमह परमेश्वरं छिमिगु नुगल्य्
आनन्द व शान्ति जाय्कादीमा। थुकथं
पवित्र आत्मायागु शक्तिं छिमिगु आशा
व भरोसा अप्वः दया वनेमा।

यहूदीमखुपिन्थाय् पावलं याःगु ज्या

१४ यःपिं दाजुकिजापिं, छिपिं तसकं
भिपिं अले बुद्धिं जाःपिं जूगुलिं छमहं
मेम्हय्सित स्यनेकने याये फुगुलिं जि
लुधं। १५ परमेश्वरं जितः दया माया
यानाः अधिकार बियादीगुलिं छिमित
हानं छुं मूखं लुमंका बीत मग्यासे थथे

च्वयाच्वना। १६ जितः यहूदीमखुपिन्त
परमेश्वरयागु भिंगु खँ कनेत ख्रीष्ट
येशूयाम्ह च्यः यानादीगुलिं पुजाहारीं
छाःथें जिं नं परमेश्वरयात यःगु पवित्र
आत्मां शुद्ध याना तःपिं यहूदीमखुपिन्त
छाये हयागु दु। १७ थथे येशू ख्रीष्ट
लिसे परमेश्वरया ज्या याये दुगुलिं जिगु
छचं धस्वाः। १८ ख्रीष्टं जिगुपाखें
यहूदीमखुपिन्त परमेश्वरयात मानय्
याकेत यानादीगु वचन व ज्याखँ
बाहेक मेगु खँ ल्हायेगु आँट जिं मयाना।
१९ जिं अजूचायापुगु चिं व ज्या नं याना,
पवित्र आत्मायागु शक्तिं यरूशलेमनिसें
इल्लुरिकन तक फुक्कभनं ख्रीष्टयागु
भिंगु खँ न्यंकागु दु।

२० ख्रीष्टयागु नां मस्यूपिन्थाय् वनाः
ख्रीष्टयागु भिंगु खँ न्यंकेगु जिगु इच्छा
खः। मेपिन्सं जग स्वना तये धुकूथाय्
वनाः छें दनेथें मेपिन्सं न्यंका तये
धुकूथाय् वनाः हानं न्यंके मास्ति
मवः। २१ थथे च्वयातःगु नं दु —

“वय्कःयागु खँ गुबलें हे
मन्यनिपिन्सं
वय्कःयात खनी।
वय्कःयागु खँ गुबलें हे
मताःनिपिन्सं
वय्कःयागु खँ थुइकी।”*

पावलया रोमय् वनेगु ग्वसा:

२२ थथे जुयाच्चंगुलिं तःकःमछि जि छिमिथाय् वये मास्ति वःसां वये मफुगु खः।* २३ आः थन फुककभनं ज्या याये धुंगूलिं, अले यक्व दं न्ह्यवंनिसं जि छिमिथाय् वये मास्ति वय्का च्वनागुलिं २४ स्पेनय् वनेत वयेबलय् लंपु लाकाः छिमित नाप लाः वये। छन्हु निन्हु जि छिमिथाय् हे च्वनेगु इच्छा दु, नापं स्पेनय् वनेत जितः छिमिसं छुं भचा ग्वाहालि बी धकाः जिं आशा यानागु दु।

२५ आः धाःसा जि यरूशलेमय् विश्वासीतय्त ग्वाहालि यायेत वनेत्यना। २६ यरूशलेमय् च्वंपिं चीमिपिं विश्वासीतय्त ग्वाहालि बीत माकेडोनियाय् व अखैयाय् च्वंपिं मण्डलीयापिन्सं लय् तातां भेटी बिल।* २७ इमिसं धाये म्वाय्क थःपिन्सं हे भेटी ब्यूगु खः। इमिसं थथे ग्वाहालि याये हे माः, छायाःसा यहूदीतय्पाखें हे यहूदीमखुपिन्सं परमेश्वरया आशिष काये खंगु खः। अथे हे यहूदीमखुपिन्सं नं माल कि यहूदीतय्त ग्वाहालि यायेमाः।* २८ थ्व ज्या सिधय्काः जिं कया हयागु चन्दा लः लहाना बी धुंकाः छिमित

नापलानाः जि स्पेनय् वने। २६ जि छिमिथाय् वयेबलय् ख्रीष्टं बियादीगु यक्व आशिष नं ज्वनाः वये दइ धकाः जिं स्यू।

३० यःपिं दाजुकिजापिं, भी प्रभु येशू ख्रीष्टया नामं व पवित्र आत्मां बियादीगु मायां जिगु निंतिं जिलिसं मदिकक परमेश्वरयात प्रार्थना याना ब्यु धकाः बिन्ति यानाच्वना। ३१ यहूदियाय् च्वंपिं विश्वास मयाःपिं मनूतय्पाखें जि बचय् जुइमा धकाः व यरूशलेमय् जिगु सेवा अन च्वंपिं विश्वासीतय्त ययेमा धकाः परमेश्वरयात प्रार्थना या। ३२ अले परमेश्वरयागु इच्छा दुसा जि लय्लय्तातां छिमिथाय् वये, अले छिपिं नाप आनन्दं च्वने।

३३ शान्ति बियादीमह परमेश्वर छिपिं नाप दयेमा। आमेन।

पावलं ज्वजलपा न्यंका छ्वःगु

१६ १ किंक्रियाय् च्वंगु मण्डलीइ सेवा याइमह फिबी भी केहें खः। २ प्रभुयागु सेवा याना च्वंपिन्त लसकुस याये थें वयात नं लसकुस या। यक्व विश्वासीतय्त व जितः नं ग्वाहालि बीमह जूगुलिं वयात न्ह्यागु हे माःसां ग्वाहालि या।

३जि नापं ख्रीष्ट येशूयागु ज्या याइपिं प्रिस्का व अकिलासपिन्त ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु।* ४जित: बचय् यायेत इपिं थ:पिं हे भन्दलय् सीत्यंगु ख:। जिं जक मखु, फुक्क जात जातियापिं मनूत दुगु मण्डलीं नं इमित सुवा: बियाचवंगु दु। ५इमिगु छैय् मुनिगु मण्डलीयात नं ज्वजलपा दु।

जित: य:मह अले एशियाय् दकलय् न्हापां ख्रीष्टयात विश्वास यानादीमह इपेनितसयात जिगु ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। ६छिमिगु नितिं ज्यान पाना: यक्व ज्या याइमह मरियमयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। ७यहूदी दाजुकिजापिं, अले जि नाप भयालखानय् चवने धुंकूपिं एन्ड्रोनिकस व युनियसयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। इपिं प्रेरितत थें नांजा:पिं ख:। इपिं जि स्वया: नं न्हापालाक ख्रीष्टयात विश्वास याना च्वंपिं मनूत ख:। ८प्रभुयात विश्वास यानाचवंमह जित: य:मह एम्प्लीआतसयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। ९भी नाप नापं ख्रीष्टयागु ज्या याना चवंमह उर्बानस व जित: य:मह स्ताखुसयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु।

१०ख्रीष्टयागु ज्या बांलाक याइमह धका: महसीका तये धुंकूमह अपेल्लेसयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। अरिस्तोबुलसया जहानपिन्त नं ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। ११जिमह यहूदी किजा हेरोदियनयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। प्रभुयात विश्वास याना च्वंपिं नर्किंससया जहानपिन्त नं ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। १२प्रभुयागु ज्या याना जुइपिं केहेंपिं त्रुफेना व त्रोफोसायात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। दु:खकष्ट सिया: प्रभुयागु ज्या याना जूमह जित: य:मह परसीसयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। १३प्रभुं ल्ययात:मह रूफसयात व वया मांयात ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। वया मां जिमह मां थें हे ख:।*

१४असिंक्रितस, फ्लेगन, हर्मेस, पत्रोबास, हर्मास व इपिं नाप दुपिं विश्वासी दाजुकिजापिन्त ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। १५फिलोलोगस, युलिया, नेरियस व वया केहें, अले ओलिम्पास, व इपिं नाप संगति याइपिं फुक्क विश्वासीतय्त नं ज्वजलपा दु धका: न्यंका ब्यु। १६दाजुकिजापिं सकसितं थ:थवय् यचु नुगलं माया याना: ज्वजलपा यायेगु या। ख्रीष्टयागु

यक्व मण्डलीपाखें छिमित ज्वजलपा
धया हःगु दु।

दक्वसिबय् लिपायागु सल्लाह।

१७यःपिं दाजुकिजापिं, छिमित
स्यनागु शिक्षा नाप पाय्छि मजुइक
अःखतं ल्वापु याकेत व मनूतय्गु
विश्वास स्यंकेत स्वइपिं नाप होश
याना च्वँ। इपिं पाखें तापाक च्वँ।
१८थज्याःपिं मनूतय्सं भी प्रभु येशू
ख्रीष्टयागु सेवा याइ मखु, बरु थः
थःगु प्वाःया नितिं सेवा याना जुइ।
म्हुतुं घ्यः थें नाइसे च्वंक खँ ल्हानाः
स्वजासिजापिन्त ध्वं लाइ। १९छिमिसं
परमेश्वरयात मानय् यानाच्वंगु दु
धकाः फुककभनं बय्बय् जूगुलिं जि
छिपिं खनाः तसकं हे लय्तायाच्वना।
छिमिसं मभिंगुली वास्ता मयासे छुं हे
मस्यूपिं थें जुयाः भिंगुली जक बांलाक
मन तथाः बुद्धिमान जुया च्वंसा जि
तसकं लय्ताय्। २०थुकथं याना जूसा
शान्ति बियादीमह परमेश्वरं शैतानयात
छिमिगु तुतिं याकनं हे न्हुइके बी। भी
प्रभु येशू ख्रीष्टयागु दया माया छिमिके
दयाच्वने मा।

२१जि नाप नाप प्रभुयागु ज्या
याना च्वंमह तिमोथी, जिमि यहूदी
किजापिं लुकियस, यासोन व

सोसिपात्रोसपिन्सं छिमित ज्वजलपा
धया हःगु दु।*

२२थ्व पौ च्वःमह जि तर्तियसयागु नं
प्रभुयात विश्वास याना च्वंपिं छिमित
ज्वजलपा धया हःगु दु।

२३मण्डलीयात व जितः थःगु पाहां
ब्वंमह गायसं छिमित ज्वजलपा धया
हःगु दु। शहरयाम्ह दांभरिं इरास्तस
व भीमह विश्वासी किजा क्वार्टसं
छिमित ज्वजलपा धया हःगु दु।*
[२४भी प्रभु येशू ख्रीष्टयागु दया
माया छिपिं सकसिकें दयाच्वने मा।
आमेन।]

२५परमेश्वरयात तःधंकि, छाय्धाःसा
छिमिगु विश्वास बल्लाकादी फुमह
परमेश्वर हे खः। न्हापांनिसें गुप्त
तयातःगु येशू ख्रीष्टयागु भिंगु खँ आः
सकसितं सीके बियादीगु दु। २६थ्व
हे गुप्त खँ आः फुकक मनूतय्त सीके
बीत अगमवक्तातय्सं च्वया थकूगु
दु। सदां दया च्वनिमह परमेश्वरं फुकक
जात जातियापिन्त सीके बीत, अले
विश्वास यानाः वय्कःयात मानय्
यायेत थ्व भिंगु खँ बय्बय् यायेमाः
धकाः आज्ञा बियादीगु दु। २७छमह
हे जक बुद्धिमान परमेश्वरयात येशू
ख्रीष्टयापाखें सदां जय जय जुया च्वने
मा। आमेन।